

Představujeme IERS

Koncem roku 2000 se z iniciativy některých akademických pracovníků a ředitele Nadačního fondu Meridionalis sešel přípravný výbor k založení soukromé vysoké školy. Přípravný výbor přijal strategii a harmonogram prací na získání akreditace bakalářského programu, který v jižních Čechách byl a je potřebný a nezabezpečovala ho ani Jihočeská univerzita, ani Fakulta managementu v Jindřichově Hradci Vysoké školy ekonomické Praha. Přípravný výbor stanovil harmonogram prací a přípravou odborné části bakalářského studia byli pověřeni renomovaní odborníci v čele s jihočeským rodákem prof. PhDr. Emanuelem Peckou, CSc.

Právně k založení školy došlo tím, že Nadační fond Meridionalis, který je správcem komplexu budov Kongregace bratří Nejsvětější Svátosti – Petrini založil obecně prospěšnou společnost „Institut evropských a regionálních studií, o.p.s.“, která byla zaregistrována Krajským soudem v Českých Budějovicích dne 3. dubna 2001. První předsedkyní správní rady se stala doc. PhDr. Jitka Radimská, Dr., kterou ve funkci po roce vystřídal doc. PhDr. Karel Dvořák, CSc.

Příprava bakalářského studijního programu „Mezinárodní teritoriální studia“, obor „Evropská regionální studia“ probíhá již tři roky. Program byl již dvakrát dopracován na zá-

kladě konstruktivních připomínek Akreditační komise. Připomínky se týkaly především personálního zabezpečení profesory a docenty v těch oborech činnosti, které budou na Institutu přednášeny, a zpracování podkladových materiálů ke kombinovanému studiu. Z těchto důvodů se Institut obrátil také na profesory a docenty, kteří působí mimo Jihočeský kraj, ale ve svých oborech jsou renomovanými odborníky. Někteří přednášející byli tak laskaví, že zdarma zpracovali studijní materiály ke kombinovanému studiu.

Je potěšitelné, že Institutu vyslovili podporu jak partneři, kteří mají bezprostřední vztah k uplatňování absolventů plánova-

ného bakalářského studia v praxi, např. Jihočeský kraj – Krajský úřad, Magistrát města České Budějovice, městské úřady (např. J. Hradec, Lišov), obecní úřady (např. N. Včelnice, K. Řečice, H. Stropnice), tak partneři, kteří pomohou Institutu v obsahovém zabezpečování různých přednášek či besed – Francouzský institut v Praze, Rakouský institut pro východní a jihovýchodní Evropu v St. Pöltenu, Institut pro politiku a hospodářství v Hamburku a další.

Je samozřejmé, že Akreditační komise měla ještě celou řadu dalších připomínek a námětů ke

zkvalitnění zabezpečení výukového programu. Myslíme si, že se jednotlivé pracovní skupiny, které dílčí připomínky do podkladových materiálů dopracovávaly, zhostily svých úkolů na dobré úrovni a věříme, že Akreditační komise, která se naší žádostí bude opět zabývat v červnu 2003 ji vyhodnotí jako žádost, která splňuje všechna stanovená kritéria a studijní program akredituje.

V loňském roce na jaře správní rada jmenovala pracovní skupinu pod vedením prof. JUDr. Ing. Antonína Cyrnera, CSc., která

(Pokračování na straně 2)

E D I T O R I A L

Je stále mnoho nových věcí kolem nás, i nové časopisy vznikají každou chvíli, aby pobavily čtenáře a aby vydělaly svým vydavatelům. Čtvrtletník, který právě držíte v rukou, je také zcela nový, avšak nemá za cíl pobavit či vydělávat. Náročná práce volených představitelů i pracovníků ve veřejné správě je mnohdy komplikována houštinou zákonných norem, jako by nebylo dost problémů a potíží, které musí denně řešit každý obecní úřad přímo kolem sebe.

Naší touhou, naším cílem je aspoň trochu napomoci všem, kteří se touto houštinou musejí ve své každodenní práci prodírat, všem, kteří chtějí svou obec řídit k prospěchu všech jejích obyvatel. Práce ve veřejné správě není snadná a už vůbec ne vděčná. I tuto její tvář chceme občanům přiblížit, vysvětlit jim, že práce úředníka má jisté zákonné meze a že vyhovět všem prostě nelze. Neustále však budeme zdůrazňovat, že přes všechny potíže je zde úřad pro nás, pro občany a voliče. Kdyby však jen slovíčko chvále padlo na naše volené představitelce či úředníky zásluhou tohoto čtvrtletníku, víme, že je smysl jeho vydávání naplňován.

Nejde však jen o smysl práce veřejné správy obecně. Každý region, každá oblast má svá specifika. Problémy v kraji kolem Ostravy mnohdy mají málo společného s potížemi obcí na jihu Čech. V našem čtvrtletníku tak chceme vedle obecných otázek práce veřejné správy přispívat k řešení

právě oněch specifických problémů obcí v Jihočeském kraji. Proto jsme vedle vědeckých pracovníků a vysokoškolských pedagogů přizvali ke spolupráci starosty obcí, tajemníky obecních úřadů i špičkové pracovníky veřejné správy v kraji.

Vydavatel tohoto čtvrtletníku, Institut evropských a regionálních studií, o.p.s., České Budějovice, má ostatně k této problematice již svou podstatou velmi blízko. Ve svém Centru pro další vzdělávání školí na základě akreditace Ministerstva vnitra ČR pracovníky a představitele veřejné správy všech stupňů. K akreditaci předkládá projekt soukromé vysoké školy, zaměřené, velmi zjednodušeně řečeno, na výchovu špičkových úředníků. Pořádá semináře k širokým problematikám fungování státu i samosprávy, a to i s přihlédnutím ke zkušenostem států EU. Má tedy vytvořen široký prostor, jehož výstupy budou obsahem právě tohoto čtvrtletníku. Nejde nám pouze o další teoretický manuál, nejde ani o prostý zpravodaj z obcí. Na stránkách našeho čtvrtletníku se všechny tyto směry budou prolínat tak, aby všem, pro které je veřejná správa denní starostí aspoň trochu těch starostí ubylo. Vždyť veřejná správa je především služba. I my tedy chceme sloužit Věci veřejné.

Představujeme IERS

(Pokračování ze strany 1)

koordinovala přípravu akreditace Institutu na Ministerstvu vnitra ČR. Tato hlavní skupina, ale i pracovní skupiny k jednotlivým vzdělávacím programům podle zákona č. 312/2002 Sb. o úřednických územních samosprávných celcích, se zhostila svých úkolů velmi dobře, protože **Institut byl jako jeden z prvních na Ministerstvu vnitra akreditován jako vzdělávací instituce**. Dále byly v průběhu uplynulého období Institutu akreditovány tyto vzdělávací programy: „**Vstupní vzdělávání pracovníků veřejné správy**“, „**Vzdělávání vedoucích úředníků a vedoucích úřadů územních samosprávných celků**“ a „**Zvláštní odborná způsobilost**“ (např. finanční hospodaření a rozpočtová pravidla územních samospráv).

V prvním pololetí letošního roku realizoval Institut několik vzdělávacích programů a to nejen v Českých Budějovicích ve svém sídle, ale také přímo na některých úřadech, např. Krajský úřad, Magistrát města České Budějovice, Městský úřad v Týně nad Vltavou, Městský úřad v Kaplici. Je samozřejmé, že Institut v rámci zpětné vazby tato školení vyhodnocuje. S potěšením můžeme konstatovat, že převážná většina posluchačů v kurzech je hodnotila výborně.

V letošním roce se Institut vedle vzdělávací činnosti pro pracovníky veřejné správy zaměřil na vydávání periodika. V případě úspěšné akreditace bakalářského studijního programu zahájí na podzim činnost jako soukromá vysoká škola v prezenční i kombinované formě. Tím by také **zahájil vydavatelskou činnost** zejména k publikování již zmíněných studijních materiálů. K této činnosti získal Institut registraci u Národní agentury ISBN v České republice.

Věřím, že se nám naše ambiciózní plány s podporou všech renomovaných odborníků, kteří na Institutu již působí nebo budou působit, podaří naplnit.

Zdeněk Dvořák

(člen správní rady IERS, o.p.s.,
ředitel Biskupského gymnázia
v Českých Budějovicích.)

Výchova, vzdělání, přátelství – nezná hranic

Institut evropských a regionálních studií, o.p.s. (IERS) má své sídlo v prostorách řeholního domu Kongregace bratří Nejsvětější svátosti (petrini). Chtěl bych v následujících řádcích poukázat především na dva aspekty, které z tohoto vyplývají.

Výchozím bodem bude exkurz do historie pod zorným úhlem výchovy a vzdělání uvnitř kongregace a v jejím působení. Následně se pokusím nastínit některé aspekty přeshraniční spolupráce kongregace a jejích členů.

Výchova a vzdělání patří k prioritám kongregace od jejího vzniku v roce 1888. Tehdy se do bývalé továrny na lišty, kterou zakoupil, stěhuje kněz P.Klement Petr a spolu s dalšími šesti přáteli zde začínají společný život v duchu evangelia a budují „azyl“ pro chlapce. Jim pak poskytují zázemí a umožňují jim tak studium na některé z budějovických škol.

Okolo této komunity se brzy začínají shromažďovat lidé z okolí a tak se P.Klement Petr rozhoduje pro stavbu kostela, který by více vyhovoval vzniklým potřebám. Významný podíl na činnosti bratří bylo mimo kázání i pravidelné vedení duchovních cvičení, které byly v Českých Budějovicích poprvé nabídnuty pro veřejnost právě petriny. Takto bratří přispívali k formaci a duchovnímu rozhledu všech příchozích.

V pozdějších letech vedli bratři středoškolské studium gymnazijního typu, kterým bylo umožněno studium chlapců ubytovaných v domě. Toto studium - ač bez státního uznání - studenti byli

posíláni ke zkouškám na jiná budějovická gymnázia - mělo slušnou úroveň. Jak vyplývá ze svědectví studentů, byli většinou lépe připraveni pro předepsané zkoušky, než studenti příslušných škol.

Uvnitř komunity samotné pak patřilo studium - především filosofie a teologie - ke každodenním úkolům jednotlivých bratří. Ve spolupráci s dominikány byl dokonce učiněn pokus o otevření kongregačního institutu pro studium teologie. Tento pokus však skončil neúspěchem a institut fungoval pouze jeden rok.

Zastavíme-li se nyní u otázky přeshraniční spolupráce, není možné přehlédnout, že už samotný kostel Panny Marie Růžencové, který P.Klement Petr vybudoval, byl ve svém interiéru zhotoven benediktinskými mnichy kláštera v Beuronu (Německo), kteří však svého času našli útočiště v pražském emauzském klášteře. Interiér kostela vymalovaný v duchu beuronské umělecké školy patří k několika málo svědkům tohoto umění na našem území.

Po revoluci v roce 1989 se podařilo navázat přátelství s německými i rakouskými křesťany, jak ze strany společenství, které se schází při Růženeckém kostele, tak ze strany kongregace. Uskutečnilo se již několik vzájemných návštěv.

Nejnověji očekáváme v červnu Ackermann-Gemeinde Würzburg, jehož členové přijedou do jižních Čech a jednou ze zastávek bude i návštěva našeho kostela s přátelským posezením a výměnou zkušeností. To odpovídá i programu jejich cesty, který není zaměřen na poznávání památek, ale na poznání života lidí u nás. Sluší se také zmínit, že Ackermann-Gemeinde Würzburg přispělo finančním darem naší kongregaci na odstranění škod vzniklých loňskou povodní.

K pravidelným kontaktům s našimi přáteli v zahraničí slouží i „Dopis z Růženeckého kostela“, který je čtyřikrát ročně zaslán všem členům tzv. „společenství modlitby“. Toto společenství čítá přes tisíc členů v několika zemích.

Z mnoha dobrých kontaktů, které máme, bych rád zmínil ještě klášter cisterciáků v rakouském Heiligenkreuz, zvláště pak Philosophisch-Theologische Hochschule, která je cisterciáky vedena a na níž bylo umožněno - velice velkoryse - studium teologie našim bratřím.

Takto vybudovaná přátelství samozřejmě přetrvávají a i když jsme vzdáleni, jsme si stále blízko.

br. Mgr. Cyril T. Havel, petrin
*jáhen působící při kostele
Panny Marie Růžencové*

Zeptali jsme se pana Mgr. Václava Suchopára, vedoucího správního oboru Magistrátu města Č. Budějovice, na problematiku návrhu nového správního řádu.

NOVÝ SPRÁVNÍ ŘÁD

V současné době probíhá v poslanecké sněmovně Parlamentu ČR schvalovacím řízením vládní návrh nového správního řádu. Všichni se asi shodneme na tom, že se jedná o normu potřebnou, ale nějak těžko se daří její realizace.

Vládní návrh podle mého názoru je zbytečně obsáhlý, komplikovaný a nejednoznačný. Oproti platnému správnímu řádu je více než dvojnásobně rozsáhlý a dá se říci, že právě tato rozsáhlost a podrobnost je i na závod co se týče přehlednosti a srozumitelnosti.

Správní orgán má podle tohoto návrhu v mnoha věcech právo na možnost tzv. „správního uvážení“, spojeného s četnými výjimkami. Tyto skutečnosti, spolu s užíváním neurčitých pojmů, jako je např. „přiměřené poučení“ nebo „je-li to vzhledem k povaze úkonu potřebné“, „s dostatečným předstihem“, „je-li to potřebné k hájení práv“ apod. činí tuto normu, jak již bylo uvedeno komplikovanou. K nejednoznačnosti přispívá i používání pojmů, které se dají vykládat různými způsoby, jako např. „účastníci mají právo na poskytnutí důležitých informací“.

Návrh je podle mého názoru nedokonalý i v tom, že neobsahuje jednoznačné vyjádření rovnosti účastníků řízení v procesních právech a povinnostech, dále tím, že stanoví možnost správnímu orgánu ustanovit skupině účastníků řízení a to i proti jejich vůli „společného zástupce“. Problémy jsou i v institucích zamítnutí odvolání pro nepřijatelnost nebo opožděnost, kde je toto právo delegováno, v rozporu se zásadou dvouinstančnosti odvolacího řízení na prvoinstanční orgán.

Návrh této normy obsahuje i další problematiska ustanovení, jako je omezení důvodů pro obnovu řízení, prodloužení lhůt pro vydání správního aktu atp.

Podle dosavadní praxe by pravděpodobně nastala celá řada aplikačních problémů a vedla by k nejednotnosti úředního rozhodování.

Komunikace mezi místní samosprávou a občany obce

Veřejná správa vytváří třetí rovinu v systému řízení společnosti (po přírodních a mezilidských vztazích a po politické struktuře společnosti a sdružování). Používá k tomu pravidel, kontroluje jejich dodržování a řeší nastalé spory a problémy, případně i organizuje a adresně rozhoduje. Funkční místa ve veřejné správě jsou jen prázdné, mrtvé struktury, ožívují je lidé, kteří navíc vytvářejí i další neformální struktury. Tito lidé však potřebují materiální zázemí a jejich produktem jsou informace většinou na nosičích – dokumentech. Informace jsou přijímány, využívány, produkovány a šířeny.

Působnost obce v této rovině lze charakterizovat jako souhrn práv a povinností. Samosprávnou působnost vykonává obec vlastním jménem. Již v rakouském ústavním právu se uvádí, že „slovem obce naznačujeme v ohledu osobním svazek lidí spojených zájmy místními, v ohledu věcném pak plochu, která jest okrskem působnosti svazku onoho“.

Avšak zájem lidí o věci veřejné během let poklesl. Takže např. ve Velké Británii musela být v letech 1993-5 vytvořena „Komise pro místní demokracii“, v níž byly zastoupeny všechny hlavní politické strany, vědeckí pracovníci a vysocí úředníci. Vzala si za cíl doporučit řešení pro větší zapojení občanů a protože partnerství nemůže být jednosměrným procesem, chtěla najít efektivní způsob, jak zapojit všechny zastupitele a širší komunitu do demokratizačního procesu.

Výbor ministrů Rady Evropy vydal v roce 2001 „Doporučení členským státům Rec (2001) 19 o účasti občanů na místním veřejném životě“, kde je zejména akcentován:

„... velký význam dobré komunikace mezi správními orgány a občany, podpora místní volené představitelů při kladení důrazu na účast občanů s náležitým zřetelem na jejich požadavky a očekávání, jakož i odpovídající způsob reakce na potřeby, které vyjadřují.“ Dále doporučuje: „Rozvinout v zalidněných městských centrech jakož i ve venkovských oblastech formy demokratické spolupráce tak, aby občané měli větší vliv na prostředí, ve kterém žijí, a na činnost obce v různých oblastech její působnosti.“

V našem státě je nejvýznamnější zárukou územní samosprávy Ústava ČR, která stanoví, že „samosprávné celky jsou společenstvími občanů, která mají právo na samosprávu“, a dále zákon o obcích a nálezy ústavního soudu. Samospráva pak zahrnuje nejen třetí ale i druhou rovinu řízení a je pro ni velkou výzvou – špatnou informovanost překonat vypracováním nového vztahu s komunitami, jimž slouží. Pokud se vztah radnice-občan ještě zlepší, bude navíc kvantifikován zlepšenou účastí občanů v komunálních volbách.

Vztah občana a komunální politiky

Občané od komunálních politiků, ale i od úředníků očekávají:

a) srozumitelné informace o rozvojových závěrech obce v pořadí jejich důležitosti a o jejich ekonomických, sociálních, kulturních a ekologických důsledcích, dále o tom, které služby města jsou dobré

b) objektivní a „nadstraničké“ jednání s občany o věcech, které se týkají jejich rodinných, podnikatelských, společenských a dalších aktuálních otázek

c) že zájem veřejnosti bude na 1. místě

d) vytvoření etického kodexu jak v horizontální rovině (zastupitelé mezi sebou a k občanům), tak ve vertikální (úředníci na různých stupních)

e) respektování názoru expertů, občanů a osvědčených praktických zkušeností

Občané očekávají, že komunální politici budou:

a) mít morální přístupy jednání, nepřijímat dary a jiné výhody za poskytnuté rady, informace aj. komunální služby

b) mít podporu lidí, kteří svými pracovními výsledky a morálními přístupy představují určité žádoucí vzory

c) mít znalosti místních poměrů, odborné znalosti, podnikatelské schopnosti, budou však vědět, kde to dělají lépe, jak a proč (někdy očekávají vyšší vzdělání politiků, dobré kontakty na vyšších místech, úctu k lidským hodnotám a zákonům apod.)

Komunální politika vyžaduje od občanů:

a) zájem o řešení problémů a záměrů dalšího rozvoje obce

b) zájem o setkání s komunálními politiky

c) zájem o tvořivou komunikaci s komunálními politiky apod.

Bariéry mezi komunálními politiky a občany lze bourat různými způsoby. Přímo názorný je „lewishamský“ (čtvrť Londýna) přístup, kde na základě svého „Projektů demokracie“ si vzali za cíl dosáhnout podstatného zvýšení participace občanů ve veřejném životě města, zejména mladých lidí. Použili k tomu řadu metod více či méně úspěšných:

a) Komunální fóra – Schůzky měly dobrou návštěvnost a byly úspěšné v tom smyslu, že umožnily lidem slyšet a dotazovat se na veřejné služby. Nebylo však dosaženo cíle v tom, aby fóra převzala sama komunita.

b) Fokální skupiny – Cílené konzultace pro konkrétní skupiny občanů vyloučené z veřejného života (tam např. hluché lidi nebo mladé černochy). Skupiny měly výrazný účinek na politiky svou bezprostředností a realitou svého poselství.

c) Video boxy – Kanál pro zprávy městského úřadu bylo nákladné a bylo doporučeno ho využívat jen pro konkrétní situace.

d) Přístup k informacím (projekt DALI) – Byla použita technologie zlepšení služeb pomocí video spojení mezi dislokovanými úřady a radnicí.

e) Plán komunity – Byl učiněn pokus o doručení informací všem obyvatelům čtvrti a získání zpětné vazby od nich. Rok od roku se tyto styky s občany zlepšovaly. Prolomilo to bariéru v komunikaci a uskutečnily se konzultace o strategických záležitostech, které přinesly hmatatelné výsledky, poskytující informace pro tvorbu rozpočtu města.

3. Praktické použití

Místní samospráva má klíčovou úlohu při komunikaci, koordinaci a řešení každodenních problémů ve vztazích mezi různými komunitami, jednotlivými občany i mezi občany a úřady. Tato činnost je zejména obtížná ve větších městech, která nejsou územně členěná. Po dobré zkušenosti z Českých Budějovic, kde tyto kontakty s občany byly uskutečněny formou „Územní komise“ tzn. umístění kontaktních členů samosprávného orgánu Rady města v jednotlivých, zejména okrajových, částech města (zde ve 12ti částech), doporučuji pokračovat zde i v jiných městech. Je to proto, že tento kontakt radnice potřebuje (nestačí jen „oficiální“ deska), ale potřebují to i občané, kteří to vítají jako zdroj informací oboustranně plynoucích. Lze to provádět také jiným způsobem, neboť např. zákon o obcích umožňuje vytvoření Osadních výborů apod.

Ing. Jan Singer, CSc.

zastupitel Statutárního města České Budějovice

Svár o nájemné

Poznámky k návrhu zákona o nájemném z bytu

Již po staletí je známo, že v jakémkoliv podnikání, v jakémkoliv obchodě panuje věčný boj mezi prodávajícím a kupujícím. Stále bude platit, že ta či ona strana se bude cítit poškozena, že pro ni mohl obchod dopadnout lépe, kdyby...

Pronájem bytu je obchod specifický, navíc velmi citlivý v situaci, kdy je bytů málo, kdy nejsou tam, kde by bylo potřeba, kdy část z nich je zastaralá. Jistě mají kus pravdy majitelé domů tvrzením, že přece oni nebudou dotovat lidem bydlení, vždyť dům je jejich prostředek k podnikání a obživě. Jistě mají kus pravdy nájemníci, když se bouří platit neúměrné nájemné v situaci, kdy třeba nemají na nové boty dětem. Specifika podnikání s byty je i v tom, že do této sféry zasahuje stát, a vzhledem k současné situaci zasahovat musí. Jeho aktuálním zásahem je parlamentem předkládaný návrh zákona o nájemném z bytu. Jaká jsou jeho východiska a principy?

Především je skutečností, že v ČR není nedostatek bytů absolutně, v tomto čísle jsme opravdu na úrovni mnohých států EU. Problém je částečně v jejich kvalitě, ale zejména v pokrytí území. Hlediska struktury ekonomiky, vytvářené v minulých desetiletích jsou dnes neplatná a nová struktura vyžaduje jiné pokrytí území dostupným bydlením. Ač vzrostlo nájemné od r. 1990 o víc jak 800%, mají pravdu někteří majitelé domů, že regulované nájemné je v ně-

kterých lokalitách nesmyslem. Platí-li nájemník téměř stejně na vltavském nábřeží v Praze jako na sídlišti v Humpolci, je to opravdu nefér. Na druhé straně nelze připustit argument, že když mám barák starý, musím vybírat větší nájemné, abych měl na jeho opravu. I majitel staré pily totiž v tržním prostředí musí prodávat dřevo za tolik, za kolik je někdo ochoten koupit. U bytů jde navíc o citlivé sociální otázky, přičemž snaha majitelů domů, aby stát dorovnával majitelům nájemné sociálně slabších na úroveň tržní ceny je stejně hloupá, jako dorovnávat pekařům cenu těch rohlíků, které si koupí důchodci. Z průzkumů navíc vyplývá, že ve většině případů současné nájemné plně pokrývá provozní náklady včetně jistého zisku. Svědčí o tom např. poplatky členů bytových družstev či sdružení majitelů bytů.

Z těchto a řady dalších poznatků vycházejí principy zmíněného zákona. Prvním principem je objektivní nutnost nájemné zvyšovat. Zákon se však snaží toto zvyšování usměrnit tak, aby na jedné straně umožňovalo majitelům vytvářet potřebné podnikatelské fondy, na druhé straně zvyšování

nemusí být šokem pro nájemníky. Nájemné tedy může pronajímatel zvýšit vždy za rok o maximálně 10%. Toto zvýšení však nesmí přesáhnout hranici výše nájemného pro srovnatelný byt v obci, uvedenou v tzv. Přehledu nájemného v obci. Pronajímatel může dále zvýšit nájemné jednostranně po takové modernizaci, která zvyšuje kategorii bytu, a po zateplení, snižujícím prokazatelně spotřebu tepla v bytě.

Druhým principem je již zmíněný Přehled nájemného v obci. Do něho je zahrnuto nájemné ve všech bytech podle určených kategorií, bez ohledu na majitele domu. Výjimku tvoří pouze byty, na které se vztahuje tzv. věcně usměrňované nájemné, tedy byty družstevní, byty ve vlastnictví sdružení vlastníků nebo byty, postavené z veřejných prostředků po r. 1993. V těchto bytech totiž nesmí být poplatek nájemníků, resp. družstevníků či spoluvlastníků vyšší, než jsou ekonomicky oprávněné náklady, které přesně stanoví zákon. Přehled nájemného tak vytváří databázi jak o kvalitě bytů, neboť se zde zohledňuje vedle vybavení i poloha domu (nikoliv již orientace bytu), tak výše nájemného v dané obci a lokalitě. Přehled vydává obec jako své nařízení. Obec může údaje o výši nájemného, uváděné pronajímateli v Přehledu, zvýšit nebo snížit o přesně určená procenta s ohledem na atraktivnost lokality, koupěschopnost občanů apod. Na tvorbě přehledu se mají podílet občané

jak cestou názorů zvolených zastupitelů, tak účastí např. zástupců SON, ale i majitelů domů.

Důležitým principem navrhovaného zákona je zahrnutí některých služeb přímo do nájemného. Jde hlavně o služby přímo související s užíváním bytu a týkající se všech bytů v domě. Odpadá tak složité rozúčtování, ale i snaha některých pronajímatelů cenou těchto služeb dohánět výši nájemného. Ostatní služby (např. prádelna) se pak mohou začítovat jen těm nájemcům, kteří je skutečně využívají.

Je jistě nejlepší, když se lidé dohodnou, což však, jak naznačeno v úvodu, nebývá vždy pravidlem. Dál bude existovat nájemné smluvní, to se však nejspíš bude týkat jen vybraných míst a úzkého okruhu osob. A také věrme, že něco vyřeší trh, něco ekonomický rozvoj a s tím výstavba bytů. I tak ovšem třetí plochy mezi pronajímateli a nájemci existovat budou. Aby jich bylo co nejméně, musí zde existovat jisté usměrňování, nebo lépe, určení pravidel hry. Jistě to nebudou pravidla zcela dokonalá a uspokojující všechny, to snad ani není možné. Jde o to, aby ona pravidla oba tábory co nejvíce sblížila. Není v možnostech ani smyslem tohoto článku podrobně rozebírat celý navrhovaný zákon, jsme ale přesvědčeni, že je když ne dokonalý, tedy alespoň rozumný a o něco usilující.

Mgr. František BER

*SON – Sdružení nájemníků ČR,
Č. Budějovice*

Státní prostředky do školství

Začátek roku 2003 byl pro obce III. typu a nově vzniklé příspěvkové organizace (tj. školská zařízení) přelomový. Na obec III. typu dopadly s plnou odpovědností povinnosti bývalého referátu školství Okresního úřadu v Českých Budějovicích (OkÚ):

- zprostředkovat tok státních finančních prostředků celého okresu na celý letošní rok
- zajistit veškeré potřebné podklady pro zpracování rozpočtu roku 2003

Bez jakýchkoliv podkladů, které referát školství OkÚ nepředal, to nebyla vůbec jednoduchá záležitost.

Na situaci měly vliv dva proudy. Jeden plynul z Krajského úřadu v Českých Budějovicích, který na základě podkladů ze školských zařízení ve formě tabulek zjišťoval potřebu finančních prostředků podle normativů (tzv. „normativní metodou“) a nasadil prostředky podle zahajovacích výkazů.

Druhý proud se hřnul z jednotlivých školských zařízení, která po zjištění výše finančních prostředků žádala svého zřizovatele o další navýšení peněz. Po protokolárně předaných rozpisech prostředků na školy se začaly hromadně objevovat žádosti. Magistrát města – odbor školství, se s tímto (mnohdy prudce diskutovaným) problémem vypořádal.

Proč a jak

Byl stanoven časový harmonogram pro dohodovací řízení s jednotlivými školami. Po tomto kroku následovalo přímé jednání se zástupci školy, kteří si na jednání měli připravit příslušné ekonomické zdůvodnění. V daný čas bylo jednání zakončeno protokolem, který jasně a stručně popsal výsledek jednání. Situace byla usměrňována podle jednotlivých školských zařízení a částky byly „šity na míru“ na konkrétnosti, neboť šlo o další požadavky na čerpání státních prostředků.

Těchto příležitostí bylo také využito k redukci požadavků škol, které se s novou situací a určitou „volností“ v hospodaření se svěřenými finančními prostředky složitě ztotožňovaly. Oboustranně bylo využito i konzultace, proč a jak peníze rozdělit přímo ve školském zařízení.

Odbor školství se ze situace poučil v orientaci ve vnitřních režimech škol celého okresu a na druhé straně jednotliví ředitelé načerpali poznatky jak a kde ušetřit.

Byla zjištěna specifika okresu, odhaleny jisté rezervy a „zažité“ stereotypy, které v nových podmínkách financování neprocházely a „drhly o podlahu“ nižších státních prostředků.

Regiony a jejich rozvoj, politika státu a Evropská unie

Hledání cest

Podpora přibližování je i ve vysvětlování myšlenek sounáležitosti EU

Diferenciál růstu rozhodujících hospodářských charakteristik mezi EU a ČR (reálný HDP na obyvatele, souhrnná produktivita práce, hladina spotřebitelských cen, reálná mzda) musí být pozitivní a vést k přiblížení hospodářské a sociální pozici ČR a EU. Z pohledu srovnání naší ekonomiky s vyspělými státy, a v první řadě se státy Evropské unie, z pohledu výkonnosti podniků a jejich produktivity, zaostáváme. Pro posílení vývoje konkurenční schopnosti je třeba zmenšovat rozdíl v ekonomické úrovni i úrovni produktivity práce ČR. Podporovat je třeba mimo jiné dle vlády ČR:

- zvyšování technické a technologické úrovně a struktury
- vědu a aplikovaný výzkum
- inovační aktivity podnikové sféry
- účinnější působení trhu práce a využívání pracovní síly
- kvalifikaci pracovní síly.

Podpora musí vycházet ze zájmu státu o rozvoj jednotlivých regionů s v návazností na určené částky finanční podpory na jejich uskutečňování. Měla by být napojena na možnost využívání Evropských fondů, které tyto snahy usměrní v souladu s politikou společenství států Evropské unie a silně podpoří místní a hlavně realizační aktivity. Příkladem může sloužit i zkušenost ze stáže ve Francii.

Stáž ve Francii

Francouzská politika rozvoje venkova a evropské fondy

Státy evropského společenství a využívání evropských fondů

Příkladem může být zkušenost ze stáže organizované Ministerstvem pro místní rozvoj ČR a Francie, která názorně odhalila problematiku plánování rozvoje regionu, čerpání státních fondů a fondů Evropské unie. Ukázala nezbytnost spolupráce na úseku politiky regionálního rozvoje všech obyvatel a organizací na tomto území, spolupráci se státními orgány a institucemi zprostředkujícími tok financí do tohoto regionu, ať již ze státních zdrojů, tak i zdrojů Evropské unie. Velmi krátce uvádím program stáže, včetně některých navštívených institucí:

DATAR - PAŘÍŽ - Ministerstvo pro místní rozvoj.

Francouzská politika rozvoje venkova a podpora Strukturálních fondů této politice

CNASEA - PAŘÍŽ - Národní centrum pro strukturální rozvoj v zemědělství - veřejně právní organizace pověřená vládou, pro pomoc při zavádění státní politiky v zemědělství a propojení mezi zemědělskou politikou a práxi.

Politika rozvoje venkova v Evropě: nařízení « o rozvoji venkova », program Komunitární iniciativy « Leader + » : zásady, aplikace ve Francii . Národní plán rozvoje venkova, multifunkční zemědělství a CTE :

Odbor plánování pro venkov, místní rozvoj a životní prostředí.

REGIONÁLNÍ PREFEKTURA regionu Auvergne - CLERMONT-FERRAND

- cíl 2 regionu Auvergne,
- způsoby koordinace, programování a aplikace.

Regionální RadA Auvergne

- role a kompetence Regionu
- regionální politika rozvoje venkova.

Adasea - regionální organizace, její činnost a pomoc při rozvoji zemědělství.

Tématická oblast:

- Seznámení s činností vrcholových institucí DATAR a CNASEA, s činností regionálních i departementálních složek, vysvětlení cílů, úlohy a organizace jednotlivých výkonných orgánů jako předpoklad pro poznání dalších souvislostí v problematice regionálního rozvoje.

Postupná návaznost na poznávání cílů, úkolů a činností nižších článků řízení stále více osvětlovaly funkci těchto složek a napomáhaly k pochopení jejich úlohy v rozvoji regionů a vesnického prostoru.

Fungování veřejné správy, samosprávných celků, funkčnost a úloha sdružení, ať zájmových, obecních, nebo sdružení obcí a dalších, velmi dobře pomohly osvětlit vztahy a spolupráci jednotlivých subjektů při rozvoji regionů, rozvoje venkova

- Vytváření projektů v rámci národních programů za podpory Evropských fondů, jejich vznik, realizace a způsoby financování. Možnosti oblastí, do kterých lze zaměřit pozornost.

Příklady spolupráce jednotlivých subjektů a jejich podíl na vzniku programů zaměřených k rozvoji regionů, departementů, obcí a venkovského prostoru.

- Vysvětlení přínosu mezinárodní spolupráce na projektech s obdobnými problémy za podpory fondů Evropské unie, předvedení těchto projektů a diskuse s jejich řešiteli a realizátory otevřela další pohled na možnost řešení problematiky.

- Postavení starostů obcí, jejich úloha a podíl obcí na podpoře rozvoje venkova.

Další seznámení s úlohou organizací a aktivitami regionálních spolků, které podporují v projekty regionálního rozvoje, čerpající finanční prostředky z fondů Evropské unie a finanční prostředky vlády za podpory a spoluúčasti regionu, regionálních spolků a organizací, např.:

- Sdružení GAEC. Departementální zemědělské komory, rozvoj agroturistiky.
- Regionální obchodní a průmyslová komora, zastoupení pro oblast řemesel, obchodu, služeb na venkově, modality finančních zásahů v Auvergne od státu, od Evropy a od územních celků.
- Začlenění volených zástupců do regionálního rozvoje a rozvoje cestovního ruchu, udržení zemědělské a venkovské populace na venkově.
- Vesnice Montpeyroux, « nejkrásnější vesnice Francie ».
- Multifunkční zemědělství - agroturistika, diversifikace a transformace zemědělských produktů, návštěva zemědělských usedlostí zabývajících se agroturistikou.
- Projekt zřizování « Středisek poskytujících souborné služby - Points Multi-Services.
- Projekt národního parku.

Není však všem dnům konec

Se snižující se demografickou křivkou způsobující menší příliv dětí do školských i předškolských zařízení (a tím i nižší výkony) bude proveden do rozpočtů škol nový zásah. Tentokrát půjde o nové prověření hladiny výkonů škol a školek na podzim a znovu bude krajským úřadem stanoven upravený rozpočet. Ta zařízení, která budou mít ve výkonech stoupající tendenci, získají větší množství prostředků na úkor těch, kterým se jejich hladina sníží.

Fungování „spojených nádob“ daných fyzikálními principy však nepůsobí v ekonomice tak snadno.

Bude se hledat nový princip, nové metody prověření potřeby finančních prostředků do škol, neboť popsána „normativní metoda“ již nepostihuje současné trendy rozdělování peněžních prostředků. Bude nutné zakomponovat i nevyhnutelné snižování počtu školských zařízení v závislosti na nižším počtu dětí vstupujících do základních škol i předškolních zařízení.

Ing. Adolf Lisal

*vedoucí ekonomického oddělení odboru školství
Magistrát města České Budějovice*

(Pokračování na straně 6)

Regiony a jejich ...

(Pokračování ze strany 5)

• Regionální organizace zavedené pro správu spolufinancování projektů, typologie projektů rozvoje venkova, zařazení do regionálního programování, možnost spolufinancování od EU. Administrativní organizace pro vyplácení evropského podílu veřejných fondů pro projekty.

Region, stát, fondy EU

Proč vymýšlet experimenty, lze čerpat ze zkušeností

Smlouva mezi státem a regionem Auvergne 2000/2006 a evropskými Strukturálními fondy a jejich sladění.

Spolupráce regionů, státu a možnosti čerpání evropských fondů je ukotveno v dokumentech, které vyjadřují strategii daného regionu a zajišťují pak i smluvně prostředky pro čerpání na dohodnuté projekty. Tyto dokumenty na sebe navazují, jsou propojeny a mají dlouhodobý horizont. Jejich plnění a čerpání financí je velmi přísně kontrolováno.

Smlouva mezi státem a regionem byla vyhotovena se snahou o vzájemné propojení prostředků s evropskými Strukturálními fondy, které zejména pro program Cíl 2 představují více než 2,27 miliard franků. Smlouva mezi státem a regionem Auvergne tak společně s Docupem pro Cíl 2 představuje referenční rámec veřejně prospěšné činnosti pro příštích 7 let.

Smlouva mezi státem a Regionem Auvergne 2000/2006 navazuje na Evropský program Cíl 2 pro region Auvergne

Náplň Evropského programu Cíl 2 pro Auvergne:

Definitivní náplň programu Cíl 2 platí po schválení Programového dokumentu (Docup) Evropskou komisí a po definici modalit jeho uplatnění následným regionálním Výborem. S touto výhradou jsou zde uvedeny linie tohoto programu pro Auvergne. Hlavní linie tohoto dokumentu se týkají čtyř os se zvláštním zaměřením na projekty, které mohou ovlivnit zaměstnanost, životní prostředí a rovnost příležitostí pro muže i ženy:

- Modernizace a adaptace zdrojů AUVERGNE
- Otevření a akční radius
- Životní prostředí a spolupráce mezi územními celky
- Činnost pro rozvoj venkova

Modalita realizace programu Cíl 2 pro region Auvergne

Smlouva mezi státem a regionem Auvergne 2000/2006 (část a výňatek)

Přednostní cíle Smlouvy mezi státem a regionem Auvergne 2000/2006:

„Zajistit regionu Auvergne vyrovnaný a vzájemně se podporující rozvoj, spojující modernost a dynamismus“.

Smlouva mezi státem a regionem Auvergne 2000/2006 stanoví činnosti, které budou prováděny společně státem a regionální radou Auvergne v období 2000 až 2006 za účelem rozvoje regionu Auvergne. Tato smlouva pojednává o čtyřech prioritních **Cílech**:

Cíl 1

Rozvoj dynamismu ekonomiky a zaměstnanosti 1 184,8 milionů franků

„Konsolidovat průmyslovou síť Auvergne, podporovat kvalitu zemědělských výrobků a rozvoj cestovního ruchu“.

Tento první cíl státu a regionu Auvergne klade důraz na konsolidaci průmyslové sítě regionu prostřednictvím rozvoje konkurenceschopnosti podniků. V oblasti zemědělství regionu Auvergne bude vyvíjeno úsilí za účelem zhodnocení kvality výroby. Rozvoj cestovního ruchu a nabídka auvergnských lázeňských služeb se taktéž řadí mezi regionální priority. Celkově na tento cíl vynaloží stát a region Auvergne 1012,4 miliony franků, ke kterým bude přidáno 172,4 milionů (včetně prostředků od ostatních partnerů) za účelem nápravy škod způsobených bouří z konce prosince 1999.

Zvýšit rozvoj malých a středních podniků, podporovat modernizaci obchodu a řemeslné výroby. Stát a region Auvergne se rozhodly pokračovat v pomoci malým a středním podnikům prostřednictvím podpory jejich modernizace, konkurenceschopnosti, inovace a otevřenosti v mezinárodní měřítku. Tato pomoc bude dále spočívat v rozvoji výrobní sítě prostřednictvím vytváření a obnovy podniků.

Zemědělství a lesy: zhodnotit kvalitu auvergnských výrobků. Smlouva mezi státem a regionem Auvergne klade důraz na kvalitu regionální zemědělské produkce. Děje se to prostřednictvím zhodnocování kvality výrobků, genetického zlepšení chovu dobytka, podpory chovu koní a podpory biologického zemědělství. Stát a region Auvergne navíc chtějí rozvíjet zemědělství podporou usazování mladých zemědělců, podporou diverzifikace a aktivit ve venkovských zónách v nesnázích, zlepšením vodohospodářského rámce a dlouhodobé správy lesů.

Podporovat cestovní ruch a lázeňské služby. Stát a region Auvergne se rozhodly učinit z cestovního ruchu skutečný ekonomický činitel, vytvářející pracovní příležitosti. K tomu bude potřeba adaptovat cestovní kanceláře, modernizovat ubytovací zařízení a zlepšit stav turistických středisek. Stát společně s regionem Auvergne budou také zajišťovat rozvoj a nabídku regionálního lázeňství.

Podporovat silné stránky regionální ekonomiky. Stát a region budou pomáhat rozvoji důležitých subjektů regionální ekonomiky podporou organizací pověřených činností k oživení ekonomiky, vytvářením prostoru pro přijetí podniků a rozvojem informačních a komunikačních technologií.

Cíl 2

Vzdělávání a sociální soudržnost 926,5 milionů franků

„Zaručit sociální integraci a ekonomický rozvoj prostřednictvím vzdělávání, vysokého školství a výzkumu“

Druhý cíl zdůrazňuje potřebu vzdělávání jako záruky sociální integrace a ekonomického rozvoje. Na profesní vzdělávání, střední a vysoké školství a výzkum poskytne stát společně s regionem Auvergne prostředky ve výši 776,5 milionů franků.

Rozvíjet zaměstnanost prostřednictvím kvalifikačního vzdělávání přizpůsobeného široké veřejnosti. Vzdělávání se jako záruka sociální integrace i ekonomického rozvoje stalo důležitým úkolem. Smlouva mezi státem a regionem Auvergne bude podporovat modernizaci profesních školicích středisek, usnadňovat profesní zapojení mladých občanů a občanů v nesnázích, podporovat proměnu podniků prostřednictvím školení zaměstnanců a sledovat a informovat o situaci v oblasti zaměstnání a školení. Smlouva chce rovněž podporovat profesionalizaci „pracovních míst pro mladé“. Konečně, stát a region Auvergne se dohodly na pomoci kvalitnímu střednímu školství, podpoře modernizace gymnázií, rozvoji informačních technologií atd.

Zvýšit ekonomický výkon a zvětšit akční radius regionu Auvergne pomocí rozvoje vysokého školství, výzkumu a přenosu technologií. Stát a region Auvergne se dohodly zasáhnout ve prospěch rozšíření činnosti vysokoškolských institucí a jejich mezinárodní otevřenosti, a to prostřednictvím posílení jejich stávajících činností, modernizací univerzitních areálů a zlepšováním životních a pracovních podmínek studentů. Smlouva mezi státem a regionem Auvergne navíc umožní rozvoj hlavních os výzkumu (zdraví-výživa, kvalita potravin, transformační chemie, výkonná a inteligentní systémy, atd.) a bude pokračovat v podpoře oborů přinášejících vynikající výsledky, jako například korpuskulární fyzika a vulkanologie. Konečně, budou pokračovat aktivity vyvíjené ve prospěch přenosu technologií k malým a středním výrobním podnikům.

(Pokračování na straně 7)

Regiony a jejich ...

(Pokračování ze strany 6)

Cíl 3

**Otevření Auvergne
2 478,7 milionů franků***„Nápojení regionu Auvergne na velké síť národní a mezinárodní dopravy je podmínkou úspěchu regionu na evropském trhu“*

Na realizaci třetího cíle bude poskytnuta největší část prostředků státu a regionu Auvergne.

1 853 milionů franků je věnováno na dobudování silniční a železniční sítě nezbytných k propojení regionu s velkými sítěmi národní a mezinárodní dopravy a k rozvoji informačních a komunikačních technologií. Zvýšený důraz je kladen na železniční dopravu, jejíž rozpočet získá od státu a regionu Auvergne 616 milionů franků, ke kterým bude ještě přidáno 191 milionů od ostatních finančních partnerů.

Silniční síť musí provázet vývoj dálniční sítě. Smlouva mezi státem a regionem Auvergne chce pokračovat v budování významných dopravních koridorů (RN88, Silnice Střední Evropa-Atlantik), zlepšit dopravní spojení významných regionálních měst a aglomerací a zvýšit kvalitu vnitrostátní silniční sítě.

Železniční vybavení představuje důležitou část Smlouvy mezi státem a regionem Auvergne 2000/2006. Hlavními úkoly jsou zvýšení rychlosti a pohodlí linky Clermont-Fd/Paříž a Clermont-Fd/Lyon a modernizace linky Clermont-Fd/Neussargues/Béziers, která se může stát důležitým ekonomickým faktorem. Situace některých částí regionu nacházejících se mimo hlavní trasy, jako například aglomerace Montluconu, bude řešena specifickými opatřeními.

Bude podporována možnost kombinované dopravy způsobená **překrýváním různých sítí veřejné dopravy** a bude obnoven železniční park sloužící k regionální a meziregionální dopravní obsluze.

Informační a komunikační technologie se významnou měrou podílejí na otevřenosti regionu Auvergne. Představují, mimo jiné, nástroje nezbytné pro rozvoj aktivit v mnoha oblastech. Smlouva mezi státem a regionem si klade za cíl usnadnit ekonomickým a sociálním subjektům přístup k těmto technologiím, a to za nejnižší možné ceny. Tato část smlouvy chce rovněž podpořit vznik a rozvoj odvětví elektronického obchodu a výroby elektronických komponentů, organizaci, nabídku a podporu regionálních odvětví přinášejících vynikající výsledky a síťové propojení hlavních technologických pólů. Informační a komunikační technologie navíc představují nástroje pro modernizaci nabídky v oblasti cestovního ruchu a umožňují udržení populace a příchod nových obyvatel prostřednictvím nabídky odpovídajících služeb, zejména v oblasti venkova.

Cíl 4

**Využití předností územních celků a dlouhodobá záruka kvality života a příkladnosti Auvergne
808,1 milionů franků***„Posílit místní rozvoj, zvýšit úroveň městské soudržnosti, zlepšit životní prostředí a podmínky.“*

Čtvrtý cíl reaguje na potřebu místního rozvoje, zvýšení městské soudržnosti, zlepšení životního prostředí a podmínek, rozvoje kultury a podpory vrcholového sportu. Stát a region Auvergne věnují na tento cíl 791,30 milionů franků.

Přednosti územních celků. Tato část smlouvy si klade za cíl podporovat projekty týkající se krajiny, aglomerací a regionálních Národních parků a aktivity adaptované pro jednotlivé územní celky.

Městská soudržnost a sociální ubytování. Smlouva mezi státem a regionem bude podporovat městskou politiku a aktivity ve prospěch zlepšení úrovně sociálního ubytování. Smlouvy o městech se týkají

aglomerací Montluconu, Moulins, Vichy, Aurillac, Le Puy-en-Velay, Clermont-Ferrand a obce Thiers. Skládají se z programů obnovy měst, zaměstnanosti, diversity bydlení, sociálního a kulturního rozvoje čtvrtí v nesnázích a prevence kriminality.

Životní prostředí a podmínky. Kromě realizace sedmiletého regionálního plánu pro životní prostředí, budou stát a region Auvergne podporovat aktivity týkající se jednotlivých povodí. V oblasti hygieny a sociálního vybavení předpokládá smlouva mezi státem a regionem realizaci plánu zdraví-životní prostředí, který doplní činnost vyvíjenou v oblasti městského životního prostředí, ustanovení hygienického a sociálního sledování populace venkova a podpora školení sociálních pracovníků a pracovníků paramedikální oblasti, solidární rozvoj, který má za cíl zlepšit přijetí a životní podmínky starších a postižených občanů, snižovat sociální nerovnosti zvyšováním kvality ubytovacích center a center pro sociální integraci, podporovat rovnost mezi muži a ženami a podporovat justici přímo v místě bydliště.

Posilovat kulturní rozvoj. Smlouva mezi státem a regionem Auvergne bude podporovat zhodnocení románských svatyní a vytváření scénických prostor, podporovat vrcholový sport, což vyžaduje vybudování odpovídajících sportovních zařízení. Tato část se týká rovněž podpory regionálního vzdělávacího a sportovního střediska ve Vichy a Pobytových táborových zařízení pro děti a mládež.

Smlouvy jsou závazné pro všechny strany a také podmínky, které stanovují postupy, strukturu zpracování projektů, dodržování termínů čerpání finančních prostředků jak do výše, tak i časového horizontu.

**Region - priorita všech = Vše pro region
Komunikace, Komunikace, Komunikace, Komunikace****Vše pro region**

Region Auvergne : „Zajistit regionu vyrovnaný a vzájemně se podporující rozvoj, spojující modernost a dynamismus“.

„Konsolidovat průmyslovou síť, podporovat kvalitu zemědělských výrobků a rozvoj cestovního ruchu, zaručit sociální integraci a ekonomický rozvoj prostřednictvím vzdělávání, vysokého školství a výzkumu, napojení regionu na velké síť národní a mezinárodní dopravy je podmínkou úspěchu regionu na evropském trhu, posílit místní rozvoj, zvýšit úroveň městské soudržnosti, zlepšit životní prostředí a podmínky.“

Komunikace a region*Zkušenosti z Auvergne*

Velmi pozitivně hodnotím otevřenost a ukázky spolupráce na projektech všech zainteresovaných subjektů, se kterými nám bylo umožněno jednat a přesvědčit se o jejich společné práci na tvorbě projektů, jejich skutečný podíl na realizaci v praktickém životě. Možnost hovořit s realizátory projektů, možnost přístupu a prohlídky těchto projektů, jejich fungování, diskuse s těmi, kdo se na projektech podíleli a dále je provozují.

Bylo fascinující zjištění, jak se dokáží stmelit, smluvit a spolupracovat všechny organizace regionu, pro které je participace na rozvoji regionu prestižní záležitostí. Schopnost dokázat se domluvit na prioritách regionu, které je třeba jednotně podpořit, jejich schopnost koordinace a komunikace při spolupráci na projektech, jejich společné úsilí pro tyto priority získat finanční prostředky, až již ze zdrojů státních, z fondů Evropské unie i participací a finanční spoluúčasti. Jejich společné úsilí o realizaci navržených projektů, které slouží rozvoji regionu, posilují jeho ekonomický potenciál, podporují podnikatele na všech úrovních, tudíž i vznik pracovních míst a zaměstnanosti, snaží se o zlepšení sociální a kulturní integrace, spojení s okolím i v mezinárodním měřítku, zvyšují soudržnost a zlepšují životní prostředí.

A Jihočeský kraj ...*Zkušenosti z Auvergne*

Pro nás byla také poučením hrdost lidí na příslušnost k regionu, ve kterém žijí. Vztah regionu k lidem, kteří v něm žijí, regionu, který tyto lidi podporuje v jejich aktivitách, váží si jich a chlubí se tím, co dokázali.

Ing. Holátová Darja, Ph.D.
holatova@centrum.cz

Kdy budeme využívat strukturální fondy?

V souvislosti s přípravou České republiky na vstup do Evropské unie probíhá i příprava na využívání strukturálních fondů. Jedním ze základních principů, který musí být v přípravné fázi splněn je princip programování. Členský stát musí v programových dokumentech předem stanovit a popsat rozvojové aktivity, které považuje za důležité pro financování v rámci regionální politiky EU. Tímto způsobem Evropská unie zajišťuje, že podpora ze strukturálních fondů půjde skutečně do nejpotřebnějších oblastí a sektorů.

Všechny kandidátské státy zpracovávají programové dokumenty pro tříleté období, 2004 - 2006. Je tomu tak proto, že vstup nových států do EU přijde v průběhu běžného plánovacího období, které je sedmileté.

Hlavním programovým dokumentem ČR je Národní rozvojový plán, ve kterém jsou popsány obecné rozvojové cíle státu odhadu finančních požadavků na realizaci těchto cílů. Národní rozvojový plán byl připravován ve spolupráci vládního, ekonomického, sociálního a občanského sektoru. a jeho konečná verze byla dne 16. 12. 2002 předložena české vládě ke schválení

Z Národního rozvojového plánu vychází čtyři, již velmi konkrétní, sektorové operační programy a jeden regionální operační program.

Jedná se o tyto programy:

- **Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (k dispozici na www.mze.cz)**
- **Operační program Průmysl a podnikání (www.mpo.cz)**
- **Operační program Rozvoj lidských zdrojů (www.mpsv.cz)**
- **Operační program Infrastruktura (Životní prostředí a doprava) (www.env.cz)**
- **Společný regionální operační program (www.mmr.cz)**

Všechny operační programy mají podobnou strukturu. Analytická část je završena SWOT analýzou a z ní vychází část návrhová, která je rozvrstvena do jednotlivých priorit, opatření a aktivit. Součástí všech programů je i finanční rámec, který určuje kolik je na které opatření alokováno finančních prostředků. Programy jsou pak doplněny popisem implementační struktury, ze které se dá vyčíst kdo bude program řídit a nést zodpovědnost a jak, kde a kdo bude posuzovat, vybírat a kontrolovat předložené projekty.

Návrhová část programů je dále rozpracována do tzv. programových dodatků, které detailně popisují jednotlivá opatření a v rámci nich charakterizují typy přijatelných projektů, specifikují možné příjemce a určují formu a výši podpory.

Dále programové dodatky obsahují popis systému řízení, implementace, monitorování, kontroly a hodnocení programů.

Právě při prostudování programových dodatků si lze uvědomit jaká je šíře aktivit, které budou ze strukturálních fondů podporovány a s dostatečným předstihem se na ně připravit.

V současnosti se Česká republika nachází ve fázi, kdy jednotlivé operační programy byly zaslány Evropské komisi (k 15. 4. 2003) k odsouhlasení. Je pravděpodobné, že na základě doporučení Evropské komise dojde k dílčím úpravám, které se mohou například projevit v tom, že se sloučí některá opatření v jedno, nicméně výčet podporovaných aktivit zůstane zachován. Jakmile Evropská komise schválí operační programy (každý bude schvalován samostatně), lze vypracovat finální verzi programového dodatku.

Nezávisle na tomto schvalovacím procesu již v České republice probíhá budování implementačních struktur, které budou zodpovědné za realizaci jednotlivých programů, tj. za příjem, výběr a kontrolu projektů.

Cílem je připravit všechny operační programy a struktury pro jejich implementaci tak, aby oficiálním datem vstupu České republiky do Evropské unie byla otevřena možnost pro české subjekty čerpat finanční prostředky ze strukturálních fondů.

Ing. Michal Jarolímek

*Ministerstvo pro místní rozvoj, územní pracoviště Č. Budějovice
jarmic@mmr.cz*

Vzdělávací program „Pracovní asistent – pracovní asistence lidem s postižením“ jako nástroj k podpoře zaměstnávání osob se ZPS

Domov sv. Anežky v Týně nad Vltavou

Obecně prospěšná společnost Domov sv. Anežky v Týně nad Vltavou – Čihovicích je centrem sociálních služeb pro dospělé osoby s tělesným, mentálním, či kombinovaným postižením, dlouhodobým psychických onemocněním nebo poruchou. Činnost centra zahrnuje denní služby (denní stacionář, poradenství, aktivační a vzdělávací aktivity, terapeutické aktivity), profesní přípravu (rekvalifikační kurz) pro absolventy zvláštních a pomocných škol a provoz chráněných dílen (truhlářská, keramická, tkalcovská, údržba zeleně, práce v živočišné výrobě, práce při správě a úklidu objektu). Při své práci se tak setkáváme s významným problémem současnosti, a tím je možnost pracovního uplatnění pro osoby s postižením, či zdravotním omezením. V souvislosti se zněním Zákona o zaměstnanosti mluvíme o uchazečích o zaměstnání se změněnou pracovní schopností (dále jen ZPS). V evidencích úřadů práce jejich počet stagnuje nebo roste, a to i přes zvýhodnění, či nařízení vyplývajících z novelizovaných zákonů nebo prostředků podpory z aktivní politiky zaměstnanosti.

Pracovní uplatnění pro osoby se ZPS

Lidé s tělesným, mentálním či kombinovaným postižením a psychickým onemocněním jsou v ČR trvale znevýhodněni při získávání pracovního uplatnění, a to svými možnostmi zapojení do pracovní činnosti a postojem zaměstnavatelů při vytváření pracovních příležitostí pro tyto spoluobčany. Přitom zapojení osob s postižením do pracovního a společenského života je jediným způsobem jejich dalšího rozvoje a socializace a prostředkem ke zvýšení možností jejich soběstačnosti a integrace. Případně pracovní uplatnění osob s postižením dnes probíhá několika způsoby:

- zařazení na otevřeném trhu práce přízpůsobením pracovního prostředí (tělesné nebo smyslové

postižení, zdravotní omezení) nebo vykonáváním nekvalifikované, pomocné práce

- zařazení u zaměstnavatelů zaměstnávajících více než 50 % osob se ZPS (často orientováni pouze na osoby s lehkým zdravotním omezením jako jsou alergie, lidé s problémy s páteří, klouby atd.)

- zaměstnání v rámci chráněných dílen

- ergoterapeutické dílny (nejde o pracovní poměr)

Existují samozřejmě různé podpůrné nástroje k dosažení výše uvedených možností. Mezi ně patří kromě aktivní politiky zaměstnanosti s dotační politikou státních institucí například:

- rekvalifikační kurzy (využitelné zejména u osob s tělesným postižením)

- využití tzv. „Pracovní rehabilitace“ podle Vyhl. MPSV ČR č. 115/1992 Sb.

- tranzitní program (praxe žáků posledních ročníků Praktických škol, odborných učilišť u budoucích zaměstnavatelů)

- podporované zaměstnávání (pomoc při přechodu osoby s postižením do pracovního poměru u zaměstnavatele)

- dlouhodobá speciální profesní příprava, rekvalifikační kurzy (postupné získávání pracovních dovedností, využitelné zejména pro osoby s mentálním nebo kombinovaným postižením, či psychickým onemocněním), na kterou může navazovat například podporované zaměstnávání nebo zaměstnání v chráněných dílnách

Kdo je pracovní asistent ?

Pro všechny uvedené možnosti pracovního uplatnění i realizaci podpůrných nástrojů je klíčovým prvkem jejich úspěšnosti nejbližší spolupracovník osoby s postižením, a to jak v roli „kolegy z práce“, tak i v osobě „záměrně přítomného asistenta“. Jde o člověka, který s člověkem s postižením prožívá většinu dne, pracuje s ním, učí ho pracovním dovednostem, obléká se ve stejně šatně do stejného pracovního oblečení, chodí

(Pokračování na straně 9)

Vzdělávací program ...

(Pokračování ze strany 8)

společně na oběd, mluví spolu o fotbale, o problémech doma i o vykonávané činnosti, vstěpuje mu základní vědomosti, vede ho k osobním návykům, pomáhá mu do schodů, při zápisu do knihy docházky, poskytne mu možnost pro vlastní nápady a seberealizaci, svěřuje mu pracovní úkoly, v rámci možností požaduje plnění povinností a společně za ně nese odpovědnost. Je to podle mého názoru pozice PRACOVNÍHO ASISTENTA.

Pracovní asistent v rámci chráněných dílen a ergoterapie má navíc velký význam z pohledu sociálních pracovníků a dalších odborníků multidisciplinárního týmu. Měl by společně s nimi hodnotit efekt a výsledky služby, podílet se na sestavení dalších individuálních plánů klienta, poskytovat mu nejzákladnější a přitom nejzásadnější informace. Pracovní asistent přináší důležité informace, které pomáhají při řešení návazných kroků. Ty se mohou týkat uplatnění na běžném trhu práce, posouzení klasifikace zdravotního stavu při stanovení invalidního důchodu, potřeby služby chráněného bydlení, umístění v chráněné dílně, přidělení osobního asistenta pro pomoc v domácnosti, upozornění na problém v rodině nebo jiná rizika. V komplexu sociálních služeb lidem s postižením směřujících k jejich pracovnímu uplatnění je pracovní asistent skutečně klíčovým pracovníkem.

Co by měl dobrý pracovní asistent ovládat, co by měl znát a umět, jaký by to měl být člověk? Po stránce pracovní. Jednoznačně musí ovládat pracovní právní vztahy, předpisy a zásady bezpečnosti práce a požární ochrany. Pokud možno dokonale. Měl by být mistrem ve své profesi, aby mohl co nejvíce dovedností předat, z mistra na tovaryše. Předpokládá to tvůrčí přístup, invenci při práci, motivaci spolupracovníka, zapálení pro věc. Spolupracovat neznamená nařídít a kontrolovat s rukama v bok. V linii profesionálního sociálního pracovníka potřebuje mít přehled o typech postižení, jeho projevech, potřebách a rizicích, která z něho vyplývají, a na druhou stranu umět upřednostnit to, co omezení způsobené postižením umožňuje. Pracovní asistent musí být schopen číst v dokumentaci, teoretické přípravy práce s ním, musí umět formulovat cíle, hodnocení a vý-

sledky práce. Po stránce člověčí, lidské, jsou důležité dvě základní vlastnosti, trpělivost, tedy spíše „svatá“ trpělivost, a umění empatie, naslouchání a schopnost vcítit se, poskytnout druhému svou sféru prožívání. Stejně důležitý je i určitý morální kredit asistenta, jeho zásady, vnitřní normy, přirozené etické chování. Být dobrým člověkem je nejlepším příkladem. U lidí s postižením platí zásada názornosti a dobrého příkladu dvojnásob.

Kde hledat pracovního asistenta?

Existují dva přístupy získávání pracovních asistentů. Prvním z nich je využití pedagogického vzdělání pracovníka a jeho roubování na řemeslo. Zjednodušeně pedagog nebo vychovatel s výučním listem. Druhým způsobem je vzdělávání a kvalifikace řemeslníka, člověka z profese, na profesionála v sociální a speciálně pedagogické práci. To ovšem předpokládá přístup ke vzdělávacímu programu a systému dalšího, celoživotního vzdělávání pracovníků, kteří pro tuto pozici nezbytně potřebují soubor důležitých informací, vědomostí a dovedností. Pokud je nemají, nebývají, a nemohou být, v potřebné míře zapojování do procesu vytváření a průběhu sociální služby, nedokáží často správně vyhodnotit vzniklou situaci na pracovišti a přizpůsobit podmínky možností a aktuálnímu stavu svého spolupracovníka – člověka s postižením.

Vzdělávací program jako výsledek příhraniční spolupráce

V rámci Domova sv. Anežky jsem dlouhodobě řešili výše popsanou potřebu vzdělávání vlastních pracovních asistentů. Žádný z dostupných vzdělávacích programů neodpovídal naší představě a potřebě. V roce 2001 jsme proto začali uvažovat o sestavení vlastní metodiky vzdělávání. V rámci projektu příhraniční spolupráce Phare CBC „Pracovní asistent aneb jak

se pomáhá u sousedů“ v roce 2001 jsme se navíc inspirovali u rakouských partnerů v organizaci BBRZ Linz, kteří podobný problém řešili před několika lety také. V rámci dalšího, v pořadí druhého, projektu přeshraniční spolupráce v roce 2002 byla v loňském roce týmem spolupracujících lektorů (viz. níže) zpracována metodika vzdělávacího programu a ministerstvo školství tomuto kurzu udělilo v listopadu 2002 akreditaci. Od ledna do května 2003 prochází programem 12 pracovníků Domova sv. Anežky a Dětského centra Arpida v Českých Budějovicích. Počátkem května by měli účastníci kurzu předat závěrečnou práci, vykonat závěrečnou zkoušku a získat osvědčení s celostátní platností „Pracovní asistent osob s postižením“. Tento první běh je spolufinancován z prostředků Evropské unie.

V metodice programu byla definována cílová skupina účastníků vzdělávacího programu. Je určen pro kvalifikaci pracovníků, kteří v rámci svého pracovního zařazení vedou či spolupracují s člověkem s postižením (osobou se ZPS) a vzhledem ke své původní profesi nebo vzdělání nemají potřebné znalosti, informace a dovednosti, které jim takovou práci umožňují. Obsahem programu jsou přednášky a praktické semináře v tématických oblastech tělesné postižení a jeho projevy, psychologie a speciální pedagogika, duševní poruchy a poruchy chování, zaměstnanost, sociální aspekty postižení, sociální statut pracovního asistenta, hmotné zabezpečení osob s postižením, sociální služby, komunikace, mentální hygiena pracovního asistenta, ekonomika a hospodaření organizací s chráněnými dílnami, etika a filozofie ve vztahu k lidem s postižením a osobnosti pracovního asistenta a praxe v chráněných dílnách. Lektorský tým tvoří Prof. MUDr. Jan Pfeiffer, DrSc, I.Lékařská fakulta Univerzity Karlovy, Klinika rehabilitačního lékařství, PhDr. Jiří Jankovský, Ph.D., ředitel Dětského centra Arpida v Českých Budějovicích, Ing. Jana Čermáková, zástupce ředitele Úřadu práce v Českých Budějovicích, Mgr. Václav Šnorek, klinický psycholog, Psychiatrické oddělení Nemocnice České Budějovice, Mgr. Daniel Rosecký, pracovník Centra pro komunitní práci jižní Čechy, Mgr. Václav Dvořák, Zdravotně sociální fakulta Jihočeské Univerzity v Českých Budějovicích, katedra sociálních oborů a Jan Šestáček, ředitel obecně

prospěšné společnosti Domov sv. Anežky, o.p.s.

Více pracovních asistentů – více zaměstnaných osob se ZPS?

Tento vzdělávací program je podle mého názoru významným nástrojem podpory zaměstnávání osob se ZPS v rámci chráněných dílen a vede ke zvyšování kompetence a kvalifikace současných pracovních asistentů. Rekvalifikace na pracovního asistenta by mohla být také alternativou pro nezaměstnané uchazeče o zaměstnání, kteří mají zájem v takových dílnách pracovat. Předpokládám, že počet chráněných dílen se bude vzhledem k rostoucí potřebě nových pracovních míst pro osoby se ZPS nadále zvyšovat.

Program ale pokládám za užitečný i pro běžné zaměstnavatele. Tyto organizace mají povinnost zaměstnávat osoby se ZPS. Statistika úřadů práce v posledních dvou letech však naznačuje, že zaměstnavatelé i přes významné zvýšení odvodů do státního rozpočtu nová pracovní místa pro osoby se ZPS nevytvářejí. Kromě ekonomických důvodů, mezi něž lze zařadit nižší výkon, častou nemocnost nebo stále ještě ekonomicky atraktivnější odvod do státního rozpočtu, považují za neméně častý důvod obavu z přítomnosti člověka s postižením na pracovišti. Co s ním? Co když se mu něco stane? Najednou se zblázní. Nedostane se na záchod! Zkrátka nemůžeme ho tu zaměstnat, nešlo by to! Organizace se většinou ani nesnaží přemýšlet o možnostech a způsobech, jak osoby s postižením zaměstnat. Ale co kdyby měly vyškoleného a certifikovaného svého „Pracovního asistenta“? Personalista zaměstnavatele by se měl na koho obrátit se žádostí o radu, měl by profesionála, který s člověkem s postižením dokáže spolupracovat a vytvořit pro jeho pracovní uplatnění podmínky.

Domov sv. Anežky, držitel pověření MŠMT, je schopen reagovat na případnou poptávku po vzdělávání takových pracovníků zaměstnavatelů. Jde celkem o 88 hodin přednášek a praxe. Vítejným paradoxem je, že cenu za vyškolení pracovníků lze vzhledem ke statutu Domova sv. Anežky využít i jako formu náhradního plnění.

Jan Šestáček, ředitel Domova sv. Anežky, o.p.s.
e-mail: cihovice@iol.cz

K základním typům komunikačních činností

Komunikační kompetence mluvčích se projevuje v komunikačních činnostech různého druhu. Komunikační kompetenci chápeme jako soubor všech materiálních předpokladů, které člověka činí schopným komunikovat, zúčastňovat se komunikačních událostí a hodnotit účast druhých na nich.

Sem patří

a) ovládání jazyka (případně jazyků)

b) interakční dovednosti, např. brát ohled na podstatné rysy komunikační situace a prostředí, volit vhodné komu-

nikační prostředky a postupy, respektovat komunikační normy...

c) kulturní znalosti

Komunikační kompetence mluvčích lze rozlišit podle dvojího hlediska: podle toho, zda dominujícím aspektem je vytváření a předávání nového sdělení – jde tedy o činnosti produktivní nebo naopak jeho přijímání, jde o činnosti receptivní. Podle dominujícího média, jehož prostřednictvím se komunikace uskutečňuje, hovoříme o médiu zvukovém a vizuálním. Komunikační činnosti jsou jednak činnostmi produktivními, jednak činnostmi receptivními. Pokud jde

o zvukové médium, hovoříme o mluvení nebo naslouchání, pokud jde o vizuální médium, hovoříme o psaní nebo čtení.

Podle výzkumů k nejzanebávanějším dovednostem patřily (a i do dnešní doby patří) dovednosti receptivní. Všichni účastníci komunikačních činností budou potřebovat si například ze zpráv nebo jiných publicistických materiálů, jimiž je dnes média zahrnují, vybírat, případně je i kriticky zpracovávat. Bude pro ně užitečné, budou-li schopni rozeznat některé manipulační praktiky, např. v reklamních textech, ale i textech

jiných. Budou potřebovat naslouchat partnerovi, pochopit ho, porozumět i těm významům, které nebyly vyřčeny naplno. V neposlední řadě jde o schopnost úspěšné recepce odborného i prakticky odborného textu.

Jako přední rys komunikačního pojetí lze tedy uvést to, že komunikační pojetí je orientováno ke komunikačním činnostem a že se dbá na rovnoměrné rozvíjení všech komunikačních dovedností, tj. dovednosti mluvit i naslouchat, psát i číst.

doc.PhDr. Karel Dvořák, CSc

K některým otázkám mediální komunikace

Případal –li někomu rozvoj tisku v 17. a 18. století na jedné straně jako pohroma, a jinému na straně druhé jako Archimedova páka, která pohnula světem, pak kníže Metternich už jednoznačně prohlásil, že noviny nahradily Napoleonovi třístatisícovou armádu. Německý kancléř Otto von Bismarck v sedmdesátých letech devatenáctého století zcela nekompromisně hovořil o sedmi velmocích tehdejšího světa. Co tím měl na mysli? K Anglii, Francii, Německu, Itálii, Rusku a Rakousku-Uhersku přibyla další, neméně silná velmoc a tou se stal tisk. Taková věta je velkým symbolem upozorňujícím na závažnou roli tohoto média ve společnosti. Ve stejném století byla poprvé formulována liberální teorie tisku. Její podstata spočívá v tom, že při hledání pravdy by tisk měl sloužit jako diskusní partner, ale ne fungovat jako nástroj vlády sloužící k ovlivňování.

„... V kontextu této teorie vznikl požadavek, aby tisk kontroloval vládu a ostatní mocnosti a stal se tak čtvrtou mocí – spolu s ústavodárnou, výkonnou a soudní – na níž stojí demokracie. Angličané pak hovořili o čtvrtém stavu. Tři vládnoucí stavy tvořili klérus, peerové a členové Dolní sněmovny. V němčině se používá pojem die vierte Gewalt. Tato teorie – všechny ostatní jsou považovány za odvozeninu – ve 20. století v civilizovaných zemích zvítězila ...“

Již téměř sto let neplní funkci masového média pouze tisk, rozhlas a film, ale rovněž zvukové záznamy, kazety, plakáty, kabelové služby, internet.

„... Mluvíme-li v souvislosti s médii o jejich funkcích, zkoumáme, k čemu média mají doopravdy být, co skutečně dělají a jaký se zdá být účel jejich existence. Funkce médií se mění v závislosti na typu uspořádání společnosti, kulturním kontextu a sociálních, politických a ekonomických podmínkách ...“

K funkcím médií jsou zařazeny:

a) zábavní funkce – média poskytují publiku zábavu a rozptýlení.

b) informační funkce – média pomáhají publiku utvářet si představu o světě a jeho geografické, společenské a politické existence.

c) kulturní funkce – média udržují a předávají dál naši kulturu a zajišťují tak kulturu kontinuitu.

d) sociální funkce – média poskytují publiku příklady života společnosti, jejího jednání, společenské interakce a společenských skupin.

e) politické funkce – média poskytují příjemcům představu o politických událostech, tématech a aktivitách; média jsou schopna mobilizovat veřejné mínění – to znamená, že jsou schopna přilákat pozornost k něčemu, o čem veřejnost doposud nepřemýšlela, a dokážou naznačit způsoby, jak na příslušné téma nahlížet; tím jsou média také schopna formovat názory na politické události a témata.

Problém, který je ve vztahu k masovým médiím nejvíce diskutován, je žurnalistická objektivita. Nejčastěji převládá názor, že objektivita je „Vypodobnění skutečnosti tak, jaká je“. Není však již zodpovězena otáz-

ka, podle jakých kritérií se rozhoduje o správnosti onoho vypodobnění. Již Thukydides (460 – 396) poznal, že očití svědkové, kteří pozorovali jednu a tutéž událost, ji vnímají a popisují různě. od Thukydidovy doby uplynuly stovky let, ve kterých se neustále toto téma diskutovalo. Pro velké množství nejrůznějších teorií se soustředíme na dvacáté století. Často se objevuje taková představa, že za objektivní zpravodajství je možno považovat takové, které je nepředpojaté, věcné, nestranné, prosté pocitů a věrné skutečnosti.

„... Dan Schiller (1979) uvádí tři skutečnosti, které podle jeho názoru podpořily v USA vývoj žurnalistické objektivitě jako normy:

1. Vývoj tisku směrem k „hlasu veřejnosti“.

2. Klima epochy baconismu, ve které byla připisována velká důležitost faktům (Francis Bacon, 1561 – 1626; filozof obhajující empirické metody).

3. Rozvoj fotografie, o níž se soudilo, že bude „realitu“ znázorňovat věrně ...“

Objektivní žurnalistické texty by se měly referovat bez emocí, věcně, používat k označení stavu věcí neutrálních výrazů, používat doslovně citáty (udávat i rozporuplné zdroje), zveřejňovat dodatečné důkazy, řadit informace a údaje odpovídajícím způsobem. Přestože ale považuje mnoho novinářů požadavek objektivitě za nesmyslný. Argumentují tím, že jejich zkušenost je taková; objektivní je to, co se líbí, co slouží, co se rádo slyší, co potvrzuje vlastní názor. Za neobjektivní je diváky, stranami, církvemi, odbory, podnikateli, občanskými iniciativami, pravičáky i levičáky považováno to, co se jim nelíbí, co ubližuje jejich zájmům, co neradi slyší, co zpochybňuje jejich názory.

Dalším z velkých témat při studiu médií je cenzura. Za cenzuru se obvykle pokládá „... přímý zásah, úplné nebo částečné odstranění, popřípadně přepracování materiálu, který se cenzorovi nezamlouval ...“. Cenzor jedná podle pokynů a instrukcí toho, kdo ho ustanovil.

Hovoří se nejčastěji o cenzuře předběžné a následné. Je důležité udržovat rozdíl mezi cenzurou a autocenzurou. Autocenzura je vnitřní korekce autora, který v médiích pracuje. Taková korekce je vedena snahou předejít cenzurním zásahům zvenčí, nebo je výrazem uvědomované si odpovědnosti médií a jejich pracovníků vůči veřejnosti. „... V současné České republice přímá cenzura neexistuje ...“. Ale u nás a pochopitelně i v jiných zemích se objevuje „gatekeeping“: „... Předmětem studia „gatekeepingu“ je otázka, jakým způsobem je kontrolována produkce masmediálních obsahů a jak tyto kontrolní instance lokalizovat ...“. V masových médiích jsou zastávány takové pozice, v nichž mohou jednotlivci rozhodovat o přijetí nebo odmítnutí potenciální komunikační jednotky (zpráva, komentář, reportáž, aj.). „... Gatekeeping znamená ovšem

(Pokračování na straně 11)

K některým otázkám ...

(Pokračování ze strany 10)

také ohraničování množství informací, tzn. výběr témat shledaných za hodné komunikace. Gatekeeper rozhoduje, které události se stanou událostmi veřejnými a které ne, a účastní se tak formování společenských a světónázorových postojů recipientů ...“ Masová média jsou organizace, které zpracovávají neočekávané události. Nepřekvapuje proto, že faktory, jako je časová tíseň a nedostatek místa, chování gatekeeperů ovlivňují. Žurnalista aktivně vybírá z nabídky informací, přičemž prameny těchto informací jsou pasivní, tzn., že výběr zpráv ani manipulativně neovlivňují, ani aktivně nestrukturují. Jedním z nejdůležitějších faktorů v procesu selekce není hodnocení zpráv, ale tlak na to, že noviny musí vyjít.

Změny ve střední a východní Evropě na přelomu devadesátých let ovlivnily i masmediální prostor. Uskutečnila se řada nutných legislativních změn, které měly stabilizovat vlastnické a ekonomické poměry masových médií. Tyto kroky zároveň podpořily svobodu vyhledávání, přijímání a šíření informací. Masmediální legislativa se rodila ve většině zemí na ministerstvech kultury. Je potřeba konstatovat, že ve všech zemích tzv. bývalého sovětského bloku dosud neexistuje ucelená koncepce mediální legislativy, což způsobuje většinu problémů v této oblasti / distribuční síť periodického tisku ovládaná několika vydavatelstvími, či naopak zcela rozpadlá, neprůhledné majetkové postavení komerčních televizí aj. / V dalších letech čekají mediální sféru další fúze na trhu regionálního tisku a pravděpodobně i mezi celostátními deníky, velkými změnami budou procházet elektronická média.

PhDr. Helena Pavličíková, CSc.

Recenze

Samuel P. Huntington, Střet civilizací. Boj kultur a proměna světového řádu. Vydavatel: Rybka Publisher, Praha 2001. Stran 445. ISBN 80-86182-49-5.

Obsáhlá kniha věhlasného politologa je dělena na pět hlavních částí (svět civilizací, proměnlivá civilizační rovnováha, rodič se řád civilizací, střet civilizací, budoucnost civilizací). Tyto části jsou členěny vhodným způsobem a logicky je také členěno všech dvanáct kapitol. Huntingtonovo dílo je aktuální, vede k diskusi o vizi, kterou popisuje, protože předpovídá, že v našem století bude docházet k civilizačním střetům zejména v oblastech, kde panuje islám a vliv Číny (s. 294). Huntington se neobává diagnostikovat morální úpadek Západu, kam patří užívání drog, nárůst násilí, asociální chování, úpadek rodiny, rozvody, vysoký počet nemanželských dětí, zmenšující se oddanost vědění a intelektuálních aktivit. Poukazuje tak na slabé stránky USA a západní kultury (s. 371). „V Evropě by západní civilizace mohla být podkopána oslabením svého ústředního komponentu – křesťanství. (...) Eroze křesťanství mezi obyvateli Západu bude přinejhorším pouze dlouhodobou hrozbou pro zdraví západní civilizace“ (s. 372). Kniha diagnostikuje, předvídá, stanoví reálné údaje o současném světě.

Vede k úvaze, co uděláme jako lidstvo pro zachování míru, i když jednotlivé národy a jejich kultury jsou rozličné. Kniha poukazuje na nutnost obohacovat se v kontaktu rozmanitých civilizací v umění, v kultuře, v ideálech a v historii. Alternativou je pak v předlideném světě napětí, střet, smrt, katastrofa. Důležité je, aby se civilizace postavila proti projevům barbarství uměním, literaturou, náboženstvím, filozofií, vědou, technologií a morálkou. Střet civilizací by způsobil globální válku. Zárukou před touto globální válkou je mezinárodní řád spočívající na hodnotách civilizací (s. 393). Knihu lze doporučit politologům, politikům, právníkům, religionistům a všem lidem, kteří uplatňují svůj vliv na věci veřejné. S některými uvedenými tezemi tohoto velkého díla prof. Huntingtona nemusíme nutně souhlasit, ale souhlasit lze určitě s tím, že toto jeho dílo je velkým podnětem k reflexi nad budoucností světa a nabízí porozumění mnoha událostem, které nás potkaly nebo v příštích letech potkají.

prof. Josef Dolista

Centrum pro další vzdělávání IERS,o.p.s. NABÍDKA VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ NA II. POLOLETÍ 2003

Něco o nás

Institut evropských a regionálních studií (IERS) vznikl jako široce koncipovaná vzdělávací instituce reagující na potřeby organizací, spolků i skupin obyvatel v Jihočeském kraji. Centrem jeho úsilí je vzdělávání pracovníků ve veřejné správě ČR, k čemuž byl IERS MV ČR akreditován. Zároveň obdržel akreditaci pro vzdělávání řady konkrétních vzdělávacích kurzů a programů tak, aby mohl zajistit permanentní vzdělávání pracovníků veřejné správy všech úrovní, funkcí a pracovních zařazení. Při organizaci tohoto vzdělávání spolupracuje IERS s celou řadou vysokoškolských pedagogů, vědeckých pracovníků a nejzkušenějších pracovníků veřejné správy.

Cílem Centra pro další vzdělávání IERS je vzdělávací činnost co nejvíce přiblížit pracovníkům veřejné správy tak, aby jejich účast na školeních narušovala chod úřadů a obcí jen v nejnútnejší míře. Proto jsou vzdělávací akce organizovány jak v krajském městě v našem Institutu, tak i v mikroregionech a obcích III. kategorie. Je samozřejmé, že náplň a orientace kurzů je průběžně konzultována jak s centrálními institucemi, tak s představiteli měst a obcí.

Jen pro úplnost uvádíme, že každý úředník pracující ve veřejné správě má povinnost prohlubovat si kvalifikaci ve čtyřech základních směrech, a to ve vstupním vzdělávání, v průběžném vzdělávání, v přípravě a ověření zvláštní odborné způsobilosti a ve vzdělávání vedoucích úředníků a vedoucích úřadů. Naše nabídka pokrývá všechny tyto hlavní směry vzdělávání.

Vstupní vzdělávání pracovníků veřejné správy je pětidenní (celkem 40 vyučovacích hodin). Vyučovacím dnem je úterý nebo čtvrtek. Absolventi obdrží osvědčení o vykonání kurzu.

Příprava k ověření Zvláštní odborné způsobilosti při finančním hospodaření územních samosprávných celků a jeho přezkumu

Obecná část – 28 vyučovacích hodin, ve čtyřech dnech, jedenkrát v týdnu (docházková forma)

Zvláštní část - 42 vyučovacích hodin , v šesti dnech, jedenkrát v týdnu (docházková forma)

Příprava k ověření Zvláštní odborné způsobilosti při správním rozhodování a dozorové činnosti v silničním hospodářství

Obecná část – 28 vyučovacích hodin, ve čtyřech dnech, jedenkrát v týdnu (docházková forma)

Zvláštní část – 42 vyučovacích hodin, v šesti dnech, jedenkrát v týdnu (docházková forma)

pozn.: další kurzy přípravy k ZOZ jsou v akreditačním řízení, o jejich zařazení do našeho plánu práce budeme včas informovat.

Vzdělávání vedoucích úředníků a vedoucích úřadů

Obecná část – 40 vyučovacích hodin, jeden den v týdnu

Zvláštní část – 40 vyučovacích hodin, jeden den v týdnu (seskupení přednášek v modulech této části odpovídá obsahu zkoušek ZOZ tak, aby byla respektována návaznost na předchozí vzdělávání)

Průběžné vzdělávání

Odborné semináře:

Vstup do EU – přeshraniční spolupráce

Vstup do EU – rozvoj venkova – finanční prostředky (strukturální fondy)

Organizační pokyny:

Kurzy budou postupně zahajovány od měsíce září 2003 (přesné termíny jednotlivých kurzů se budou odvíjet od počtu přihlášených účastníků a budou konzultovány s vysilatelí). Přihlášky do jednotlivých kurzů je nutno zaslat na adresu IERS,o.p.s. Místem konání kurzů je sídlo IERS nebo po dohodě s vysilatelí dohodnutá obec III. kategorie v Jihočeském kraji Všechny další podrobnosti o organizaci a náplni školení pracovníků veřejné správy obdržíte na adrese:

Centrum pro další vzdělávání IERS

Žižkova 6, 370 01 České Budějovice

tel.: 386 116 816, fax: 386 116 824, e-mail: iers@cb.gin.cz

kontaktní osoba: Kocourková Alena – asistentka IERS

Dr. Milena Berová, vedoucí

Centrum pro další vzdělávání IERS

Dokážeme chápat úkoly při řízení lidských zdrojů v širších souvislostech?

Recenze monografie doc. Ing. Růženy Krninské, CSc.: Řízení lidských zdrojů v dimenzi třetího tisíciletí

Doc. Ing. Růžena Krninská, se zabývá vybranými problémy managementu, především řízením lidských zdrojů. Čtenář hledající hotové odpovědi na své otázky bude ale zklamán, nenalezne zde hotovou kuchařku, ve které by nalistoval určitou stránku a publikované názory mohl potom hned zkusit uplatnit v praxi. Oproti publikacím mnoha jiných autorů zde nachází soustředěny názory různých autorů (kterých je v seznamu literatury celkem 151) a jejich metody ve vzájemné konfrontaci i v historickém vývoji a v co nejširších souvislostech. Největší prostor je věnován pochopitelně současnému období, z jehož širokého záběru plyne vize či orientace zaměřování do blízké i vzdálenější budoucnosti.

Autorka zdůrazňuje, že tradiční pojetí personalistiky a pojem personálního řízení přeroste v řízení lidských zdrojů, přičemž celý proces neproběhne jako pouhá formální výměna těchto pojmů. Současně s touto změnou by mělo docházet ke skutečně kvalitativnímu posunu v přístupu k lidské osobnosti. V okamžiku, kdy opouštíme terminologický pojem „personální řízení“ a přistupujeme k používání termínu „řízení lidských zdrojů“, přestáváme spatřovat v lidské individualitě pouhou pracovní sílu, plníci přesně dané příkazy čin úkoly a přistupujeme na kvalitativně vyšší úroveň vedení lidí a práci s lidským potenciálem. Podle nových principů řízení jde mimo jiné o soustředěnou péči o pracovníka jako člověka, tedy bytost nadanou vlastním rozumem, zkušenostmi, znalostmi, dovednostmi a vůlí pracovat na určité motivační úrovni. V novém, postindustriálním světě již nebude základem ekonomiky půda, peníze ani suroviny, ale intelektuální kapitál. Nová ekonomika znalostí a využívání lidského kapitálu umožní uvést do nových souvislostí znalosti, vědomosti a dovednosti jako hybné síly inovací a změn.

Tyto nové skutečnosti vyžadují uplatňování systémového přístupu, který umožní získat nové pohledy na řízení lidských zdrojů jak z hlediska mikroprostoru (lidské osobnosti jako subjektu), mezoprostoru (zde: analýza zemědělského managementu) a makroprostoru (regionu až globální civilizace). Za nedostatek mnoha dřívějších přístupů považuje autorka především nadměrnou fragmentaci a úzkou specializaci a snaží se v další části o systémové přístupy z hlediska budoucích globalizačních trendů. Proto i ke zkoumanému tématu využívá informací jak z oblasti managementu, tak i ekonomiky, sociologie, filosofie a dalších věd.

První část práce je věnována vývojovým tendencím a novým trendům v oblasti řízení lidských zdrojů. Zatímco personalistika přispěla ke zvládnutí takových aktivit, jako je výběr, hodnocení,

adaptace pracovníků aj., rozvoj lidských zdrojů představuje koncentrovanou a soustředěnou péči o pracovníka jako lidskou osobnost s tvůrčím potenciálem, jehož využívání se postupně stane nezbytností v perspektivě budoucnosti. To zatím mnoho firem nerespektuje, protože preferují produkční funkci podniku na úkor ostatních. Za předpoklad pochopení nových trendů v řízení považuje autorka porozumění vývojovým trendům vědeckého poznání a dokumentuje to na historickém vývoji hlavních vědeckých objevů a přístupů.

Pro řízení lidských zdrojů má velký význam pochopení osobnosti jednotlivých pracovníků, především manažerů, a to především jimi samými. Jde o snahu porozumět sám sobě, porozumět své povaze a naučit se využívat své přednosti, být schopen uplatnit jedinečnost osobních rysů ve společnosti, nikoliv pouze ve prospěch osobní, který vede k odcizenosti.

Člověk orientovaný pouze vědeckotechnickým směrem brzy narazí na bariéry dalšího rozvoje. Příroda vytvořila na naší zemi v průběhu dlouhého vývoje vhodné, vzájemně se doplňující systémy. Co je odpadem pro jeden druh, je potravou pro jiný, vše v přírodě je na sebe vzájemně navázáno. Tento harmonický vztah je ale v posledních letech porušován člověkem, firmami, které se řídí pouze produkčním hlediskem s okamžitým ziskem a neuvážují v globálních souvislostech. Schopný manažer se musí snažit o skloubení produkčního hlediska s trvale udržitelným rozvojem, který by umožnil i následujícím generacím, aby si mohly zvolit svoji vlastní cestu vývoje a nemusely pouze odstraňovat škody, které jim naše generace odkázala. Tento sociální aspekt pocitu sounáležitosti s „celkem“ je velice důležitým rysem, ovlivňujícím funkčnost manažera ve společnosti.

Velký význam pro rozvoj osobnosti přikládá autorka též etice a tu v podniku ovlivňuje především vrcholový manage-

ment. Firma se může eticky chovat pouze v případě, že se eticky chovají osoby, které podnik řídí. Tyto zásady nabývají mimořádného významu zvláště v souvislosti s loňskými skandály mnoha firem v USA, například firmy ENRON, kde vedoucí pracovníci záměrně falšovali ekonomické výsledky podniku, aby mohli vykazovat zisk a dokázali tak svoji nenahraditelnost na vedoucích pozicích.

V další části se autorka věnuje prostoru a jeho vlivu na řízení lidských zdrojů. Vychází z předpokladu, že v budoucí globální společnosti bude stoupat význam dosud opomíjených kulturně prostorových prvků. Budoucí vývoj povede patrně ke stále větší migraci lidí ze zemí třetího světa do ekonomicky rozvinutých zemí, ale i v rámci zemí s dobrou životní úrovní bude docházet ke značným přesunům obyvatel, například v rámci Evropské Unie. Manažeri budou muset při řízení lidských zdrojů brát v úvahu otázky národnosti, náboženské a další, které u nás v důsledku minulého vývoje byly opomíjeny. Snahou by nemělo být pokoušet se o vytváření jakési globální kultury, ale o vzájemné prolínání jednotlivých kultur a jejich obohacování. To je i otázka jednotlivých regionů a Evropské Unie. Těto problematice věnuje autorka větší pozornost a pro budoucí vývoj naší republiky v rámci EU uvádí několik možných a zajímavých scénářů.

Druhá část publikace je věnována problematice řízení lidských zdrojů v zemědělství. Systémy hospodaření v zemědělství a lesnictví v České republice v důsledku její geografické polohy výrazně ovlivňují množství a kvalitu vod, opouštějících její území. Voda se stává limitujícím faktorem a jednou z nejdůležitějších složek přírodního prostředí. Současně též půda je stále více chápána jako přírodní zdroj s důležitým množstvím mimoprodukčních, tj. i ekologických funkcí. Bohužel se v naší republice stále více projevuje nestabilita zemědělské soustavy,

(Pokračování na straně 13)

„Pedagogické a literární dílo Miroslava Dědiče“

PhDr. Miroslav Dědič / narodil se 30. srpna 1925 v Českých Budějovicích – Čtyřech Dvorech / se zapisuje do historie jako český učitel, který se po druhé světové válce podílel na výchově dětí různých národnostních menšin.

Byl to v oblasti Karlovarska děti slovenské, jejichž rodiče přicházeli do uvolněného pohraničí, děti německé, které se přistěhovaly s rodiči ze Šumavy do Podkrušnohoří a v oblasti Šumavy děti romské, které zde našly domov po přesídlení z východního Slovenska.

Ve smyslu humanitní pedagogiky pomáhal tak Miroslav Dědič, jako český učitel, řešit mnohá krutá dilemata dětských osudů. Vycházel z českých pedagogických tradic a využíval multikulturních aspektů světové pedagogiky.

Výsledky své práce ztvárnil v literárních dílech. Z práce se slovenskými dětmi v knize Kantor z Mářina Dvora, z práce s romskými dětmi v knize Škola bez kázně a z práce s německými dětmi v knize Než roztály ledy. Tato kniha vyšla v roce 2002. Vydalo ji Kulturní sdružení občanů německé národnosti ČR v Praze 1, Na Poříčí 30, s finanční dotací hl. města Prahy na podporu aktivit národnostních menšin a Ministerstva kultury ČR.

Kniha Než roztály ledy byla zpracována podle autentických deníkových záznamů.

Vyšla v české a německé verzi v jednom svazku.

Přání autora je, aby posloužila vzájemné informovanosti občanů na české i německé straně hranic a přispěla k vzájemnému pochopení a sblížení dvou různojazyčných společností, jako sobě rovných, upřímně usilujících o trvalé spojení v míru, porozumění a tvůrčí spolupráci.

-kd-

Dokážeme chápat ...*(Pokračování ze strany 12)*

především s přechodem na její extenzitu po roce 1990. Styl myšlení „industriálního věku“, představovaný modelem krátkodobého zisku může pak snadno způsobit i ekologický i ekonomický kolaps v důsledku vyčerpanosti přírodních zdrojů. Proto se zde právem očekává uvědomělé působení zemědělského managementu při využívání přírodních zdrojů v mezích trvale udržitelného rozvoje a to i po našem vstupu do Evropské Unie, kde jsou pro to stanovena ekonomická pravidla.

Podle autorky by se současný český management měl snažit o překonání určitých tendencí, převládajících ještě z minulého období. Patří sem především:

1. Orientace na individuální moc a autoritu. Pracovníci jsou mnohými manažery chápáni pouze mechanicky, jako „vykonavatelé příkazů“, kteří jsou zainteresováni výlučně finančním ohodnocením.

2. Management si nepřipouští naléhavost změn přístupů k řízení. Převažuje tendence soustředit se krátkozrace na řešení okamžitých

problémů, a to na úkor aktivit orientovaných na budoucí a dlouhodobé strategie.

3. Projevuje se nedostatečná znalost nejmodernějších metod řízení a podceňování podnikové kultury ve smyslu řízení lidských zdrojů.

Jednou z metod pro získávání informací o postojích manažerů k jejich úkolům a tudíž i k řízení lidských zdrojů je test barvově sémantického diferenciálu (dále jen TBSD), který je nově zařazen mezi metody používané v české psychologické diagnostice. Protože se jím autorka ve své práci dále podrobněji zabývá a protože s ním nemusí být každý čtenář podrobněji seznámen, uvedl bych jeho stručnou charakteristiku.

TBSD je zaměřen do oblasti vztahové, která je vyjádřena asociacemi u podnětových slov. Tato slova byla vybrána podle důležitosti pro život člověka ve společnosti. V TBSD je 51 podnětových slov a 12 barev. Podstatou testu je výběr ze škály dvanácti nabízených barev a jejich přiřazení k 51 pojmům zkoumanou osobou. Příklad: mám –li matku rád, vybi-

rám pro ni barvy, které preferuji, je-li mi matka lhostejná, přiražuji barvy, které jsou pro mne bezvýznamné a jestliže matku nenávidím, vybírám pro ni barvy, které ve mně vzbuzují negativní emoce. Nakonec se barvám přiřadí určité číselné hodnoty a můžeme tak uvedený vztah numericky vyjádřit.

Zatímco všechny sociologické průzkumy, opírající se o dotazníky, jsou zodpovídány na základě zapojení pouze vědomé složky, takže respondent se leckdy stylizuje do žádoucí odpovědi, údaje získané pomocí TBSD odpovídají jeho nevědomé stránce osobnosti, kterou je respondent veden při jednání v reálné situaci.

Pomocí TBSD testu bylo zkoumáno 176 manažerů a manažerek, pracujících v zemědělské oblasti v jižních Čechách. Získané výsledky byly hodnoceny z hlediska různého třídění souboru respondentů, například profesní specializace nebo rozdílných přístupů mužů a žen. Bylo by jistě nereálné chtít zde v krátkosti zmiňovat všechny závěry, významné pro naši budoucnost a tak odkazují zájemce na podrobné prostudová-

ní její publikace. Získané poznatky jsou porovnávány se závěry jiných autorů a jsou doporučována i vhodná opatření, především na úrovni vysokých škol, které by se měly stát místem pro nastartování svobodomyšlných tvůrčích přístupů a nastoupení procesu osobnostního rozvoje i důležitým zdrojem celoživotního procesu vzdělávání. Proto je tak důležité, aby co největší množství populace prošlo procesem vysokoškolského vzdělávání.

Publikace je doplněna patnácti grafickými přílohami, které vyjadřují výsledky výzkumu autorky. Publikaci doc. Ing. Růženy Krninské, CSc.: Řízení lidských zdrojů v dimenzi třetího tisíciletí vydala Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre v roce 2002. Stran 200, náklad 120 ks, cena 170 Kč, ISBN 80-8069-105-3. Publikaci je možné si objednat na IERS, o.p.s.

Žižkova 6
370 05 Č.Budějovice.

prof. Ing. Drahoš Vaněček, CSc.
*Jihočeská univerzita, zemědělská
fakulta České Budějovice*

Stále se učíme

Vybraná a doporučená studijní literatura pro pracovníky veřejné správy, lektory a pedagogy

Aron Raymond: Opium intelektuálů

Kniha renomovaného francouzského sociologa a politologa, jedné z největších postav sociálních věd 20. století, sice poprvé vyšla již roku 1955, je však stále aktuální a vyargumentovanou kritikou tehdy přímo posvátných pojmů, jako jsou „levice“, „revoluce“ a „proletariát“, a ideologického smýšlení vůbec. Opium intelektuálů představuje jeden z vrcholů Aronova kritického zkoumání podstaty komunistických systémů a způsobů myšlení s fenoménem komunismu spojených, za což musel ve své době zaplatit i dlouhodobou izolací od jinak smýšlející většiny francouzských intelektuálů a pověstí reakcionáře. Mladá fronta 2001, 360 s., ISBN 80-204-0842-8, doporuč. cena 279 Kč

Blažek J., Uhlíř D.: Teorie regionálního rozvoje

Publikace o vědě o regionálním rozvoji a regionální politice. Úvodní kapitoly čtenáře seznamují se základními metodologickými přístupy vědy o regionálním rozvoji a s těmi ekonomickými teoriemi, které dominovaly ve 20. století. Hlavní část knihy analyzuje jednotlivé teorie regionálního rozvoje, včetně jejich možného uplatnění v rámci současné regionální politiky. Důraz je kladen zejména na regionální politiku uplatňovanou v zemích Evropské unie. Kniha tak představuje vhodnou učebnici pro ty, kteří se problematice regionálního rozvoje v České republice věnují. Karolinum 2002, 212 s., ISBN: 80-246-0384-5, doporuč. cena: 280 Kč.

Češi a Němci, Dějiny – kultura-politika

Sborník, zaměřený na budoucnost česko-německých vztahů, usiluje o zmapování dosavadní složité problematiky, o otevřené vyjasnění starých konfliktů i vzájemné poznání a pochopení. V klíčových pojmech této oblasti, orientovaných na zcela konkrétní otázky, předkládá širší veřejnosti různorodá řada českých i německých autorů všech generací i profesí v hutných

příspěvcích komplexně a srozumitelně zachycenou problematiku „svého“ oboru, a to z pohledu různého vidění světa na obou stranách hranice. Řada témat je přitom v našem kontextu zmíněna vůbec poprvé. Kniha je rozčleněna na 6 základních kapitol: Historie a historické vědomí, Kultura a paměť, Společnost a životní styl, Politika a antipolitika, Stereotypy, Spolu a proti sobě. Paseka 2001, 480 s., ISBN 80-7185-370-4, doporuč. cena 299Kč.

Dahl Robert: O demokracii. Průvodce pro občany

Zvykli jsme si na tvrzení, že demokracie je nejlepším způsobem uspořádání politického systému, ale ne vždy jsme připraveni vypořádat se s problémy a obtížemi, které demokracie a její budování přináší. Je proto důležité bezpečně rozumět základním otázkám: Proč je demokracie opravdu tak důležitá, jak v různých typech společnostech funguje, co ji ohrožuje dnes a co ji pravděpodobně může ohrozit v budoucnu. Autorovi se podařilo na malé ploše shromáždit řadu zásadních informací o podstatě a reálném fungování demokracie, které ilustruje na příkladech z celého světa. Portál 2001, 190s. ISBN: 80-71784-22-2, doporuč. cena 269 Kč.

Drulák: Teorie mezinárodních vztahů

Přehledná kniha seznamuje čtenáře s problematikou mezinárodních vztahů a hlavních teoretických přístupů, které jim umožňují porozumět. Autor stručně popisuje historický vývoj mezinárodních vztahů a jejich reflexe. Hlavní pozornost je věnována nejvýznamnějším teoriím v této oblasti: realismu, liberálně-idealistické tradici, kritické teorii, vědeckým přístupům a současným teoretickým debatám. Různé přístupy jsou ilustrovány na rozboru základních otázek mezinárodních vztahů, jimiž jsou povaha a příčiny války, možnosti mezinárodní spolupráce

(Pokračování na straně 14)

Stále se učíme

(Pokračování ze strany 13)

mezinárodní systém a mezinárodní společenství i evropská integrace. Portál 2003, 220 stran, ISBN: 80-7178-725-6, doporuč. cena 265 Kč.

Ehl Martin: Globalizace pro a proti

Kniha se snaží zodpovědět otázky spojené s globalizací a pokouší se tak alespoň lehce poodhalit závoj tajemna, skrývající tento tak populární a často citovaný pojem.

Academia 2002, 186 str., ISBN 80-200-0897-7, doporuč. cena 159 Kč.

Fiala Petr, Pitrovská Markéta: Rozšiřování ES/EU

Tématem publikace je aktuální otázka rozšiřování Evropské unie. Kniha je pokusem o zachycení fenoménu rozšiřování v celé šíři včetně historických a politických aspektů. Proto jsou v knize postupně představeny jednotlivé, již realizované fáze rozšiřování Společenství. Podrobná analýza minulých rozšíření ES/EU je východním bodem k pochopení obecných momentů i specifík v současnosti probíhajícího procesu rozšíření EU o země střední a východní Evropy. Masarykova univerzita 2001, 193 s. ISBN 80-210-2645-6, doporuč. cena 200 Kč.

Fukuyama, F.: Konec dějin a poslední člověk

Provokativní dílo, považované za jednu ze stěžejních politicko-filozofických a historických prací devadesátých let, hledá odpověď na základní otázky historického vývoje.

Fukuyama, jenž rozvíjí zdánlivě neaktuální hegelovskou filozofii dějin, se zamýšlí nad otázkou, zda lidstvo dospěje jednou ke stabilnímu stavu, v němž dojde konečného uspokojení, nebo se v historickém vývoji vždy znovu a znovu prosadí něco, co zvrátí tuto konečnou rovnováhu a navrátí lidstvo zpět do dějin, tak jak je pojímá klasická historiografie. Kniha hledá odpověď na základní otázky historického vývoje: Mají dějiny konec? A pokud ano, kde se nacházíme nyní, poté, co se socialismus, monarchie a fašismus zdiskreditovaly? Rozšíří se model liberální demokracie postupně po celém světě? Rybka Publishers 2002, 382 s., ISBN 80-86182-27-4, doporuč. cena 331 Kč.

Hanuš Jiří: Křesťanství a lidská práva

Publikace Křesťanství a lidská práva si klade za cíl vystihnout principiální problémy vzájemného vztahu křesťanské nauky i praxe k univerzální novověké ideji lidských práv. Tento vztah má svou nejednoznačnou a spletitou podobu, v níž je nesnadná orientace. Proto má předkládaná kniha přehlednou strukturu: nejdříve provádí čtenáře základními historickými souvislostmi, přičemž charakterizuje nejožehavější problémy dneška. Poté následují tři diskuse nad třemi podnětnými texty: Prohlášením Ramseyova kolokvia, úvahou německého politologa Hanse Maiera a rozbořem středověkých řádových svobod z pera Léo Moulina. Diskuse se zúčastnili přední čeští teologové, filozofové, historici a právníci (Marta Munzarová, Ivana Noble, Josef Dolista, Pavel Floss, Luboš Kropáček, Josef Smolík a další). Ačkoli uvedené texty i následné debaty nepřinášejí jednotný a jednoznačný pohled na složité fenomény a vztahy, přispívají k jejich hlubšímu promýšlení. CDK 2002, 168 str., ISBN 80-859-59-5, doporuč. cena: 198 Kč.

Hayesová: Základy sociální psychologie

Přehledná a systematická, ale čtivě napsaná učebnice shrnuje základní teorie a výzkumy jednoho z nejdůležitějších oborů psychologie. Jsme společenští tvorové. Neustále se stýkáme s jinými lidmi, vyměňujeme si názory, spolupracujeme či soupeříme. Kultura, životní prostředí, sociální skupina nebo rodina silně ovlivňují naše činy a chování. Poznáním sociálních kontextů poznáme lépe sebe, pochopíme snáze ostatní ve svém okolí a uvědomíme si, proč se s nedůvěrou díváme na ty, kteří se od nás liší. Přehledně, systematicky, ale čtivě napsaná učebnice shrnuje základní teorie a výzkumy jednoho z nejdůležitějších oborů psychologie. Z obsahu: kontexty sociální interakce, konverzace a komunikace, interakce s druhými, přitažlivost druhých lidí, postoje, jejich změny a měření, konflikt a spolupráce aj. Portál dotisk 2003, 165 stran, ISBN: 80-7178-415-X, doporuč. cena 159 Kč.

Vybral:

prof. Dr. Josef Dolista Th. D., Ph. D.

Nová vysokoškolská učebnice politologie

Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk uvedlo v tomto roce na knižní trh práci doc. dr. Vladimíra Proroka a ing. Aleše Lisy s jednoznačným titulem „Politologie“. Jde o pozoruhodný akt v době, kdy zájem současných maturantů o politologii je proti minulým rokům enormní.

„Politologie“ V. Proroka a A. Lisy je podnětným, obsažným a originálním příspěvkem k vývoji oboru, který u nás nemá příliš rozsáhlou tradici. Dá se sice říci, že politologie patří k vědám, které mají dlouhou minulost, ale krátkou historií, ale to neplatí v českých poměrech. Autoři sami upozornili na Platona, Aristotela jako zástupce „minulosti“, zatímco česká tradice se jmenuje T.G. Masaryk, E. Beneš svými sociologicko-politickými příspěvky se účastnili již na budování „historie“ této vědy.

Pokud jde o strukturu a obsah vysokoškolské učebnice, autoři se drželi zásady adekvátnosti spočívající v poznání, že předmět vědního zájmu musí být sledován takovým přístupem, který odpovídá jeho charakteru. Jestliže má charakter komplexnosti, a to předmět politologie má, musí být posuzován komplexně. Autoři proto zvolili systémový přístup, který celé jejich práci dal vysokou míru kognitivity a původnosti. Mohli proto definovat politologii jako vědu, která se zabývá politickým systémem či politickými procesy a zákonitostmi jejich fungování. (s.51)

Systémový přístup zachovává kniha ve všech kapitolách, a to

ať již jde o historické aspekty, o problematiku metod či posuzování fenoménu ideologie. Kvalitním vyvrcholením

vhodné zvoleného přístupu je pak celá věcná kategoriální výstavba politologie zahrnující moc, analýzu politického systému a politický proces. Ve všech těchto kategoriálních oporách autoři podali obraz systémových souvislostí tak, že čtenář není zahlcován empirickými údaji.

Naopak souvislosti jej vedou k přemýšlení a chápání složitých jevů, k nimž nesporně politika patří.

Autoři, Vladimír Prorok a Aleš Lisa, jsou vysokoškolskými učiteli, kteří se po dobu více jak deseti let spolupodílejí na tvorbě podnětného vědecko-didaktického prostředí katedry politologie Vysoké školy ekonomické v Praze. Zkušenosti pramenící také z této aktivity našly rovněž příznivý ohlas v jejich společné publikaci. Výstupem je kniha vědecky a didakticky koncipovaná, která se vyznačuje i potřebnou jazykovou kulturou.

prof. PhDr. Emanuel Pecka, CSc.

Mezinárodní konference „Konvent a evropská ústava“

Počátkem března 2003 uspořádal Senát ČR a Institut pro evropskou politiku (EUROPEUM) v sále senátu v Praze mezinárodní konferenci. Konference „Konvent a evropská ústava“ se za IERS zúčastnili prof. PhDr. Emanuel Pecka, CSc. a prof. JUDr. Ing. Antonín Cyrner, CSc

Proslovené příspěvky lze rozdělit do čtyř bloků:

1. Pohled na evropskou ústavní smlouvu očima delegátů Konventu.
2. Příprava evropské ústavní smlouvy na Konventu.
3. Česká a polská zahraniční politika a ústavní smlouvy EU .
4. Institucionální architektura EU.

Jednání se zúčastnili specialisté z Francie, Rakouska, Německa, Polska, Švédska a ČR. Obsahem a prezentací zaujala zejména futurologická reflexe Evropy v podání pana F. Kinského, viceprezidenta CIFE, k němuž se hodláme v druhém čísle našeho časopisu ještě vrátit.

- DrC-

CHCEME BÝT V CENTRU

Reportáž ze školení pracovníků veřejné správy

Vítáme vás na našich kurzech, vážení kolegové, pracovníci a představitelé veřejné správy Jihočeského kraje!

Naše Centrum dalšího vzdělávání IERS má své sídlo v samém středu krajského města České Budějovice, jak ukazuje pohled od naší budovy na **fotografii č.1**. Je to snad trochu symbolické, protože i my chceme být se svou prací, tedy vzděláváním pracovníků veřejné správy, v samém centru těchto aktivit, a to nejen ve smyslu místopisném. Chceme být v centru vašich zájmů a potřeb kvalitou svých kurzů, rychlou reakcí na potřeby veřejné správy i takovou organizací kurzů, která bude co nejvíc přispívat ke kvalitě vaší práce.

Latinici říkají, že základem všeho je počátek a výsledek dílo korunuje. Základem vzdělávací práce ve veřejné správě jsou kurzy vstupního vzdělávání. Záběr z jednoho takového vidíte na **obrázku č.2**. Je organizován přímo v našem Centru v Č.Budějovicích pro úředníky z Tábora, Vodňan, Vimperka, Č.Budějovic a dalších obcí. Již sama atmosféra snímku napovídá, že prostředí našich kurzů je uvolněné a kreativní, i když samy kurzy splňují vysoké nároky. O tom svědčí i jejich rozsah, tedy 40 vyučovacích hodin. Jsme však přesvědčeni, že základy musejí být pevné a dostatečně široké. K jejich pevnosti přispívá i charakter a kvalita lektorů. Šedá, avšak nutná je teorie, říkají další latinici. Tuto šed' se snažíme probarvit kvalitou lektorů, kdy teoretickou výuku zajišťují špičkoví odborníci – vysokoškolští učitelé a vědecktí pracovníci. Zelený strom života se snaží rozvětvit zase přední odborníci z praxe, zkušení vedoucí úředníci z různých stupňů samosprávy a státní správy.

Máme ovšem jeden primát. Jako jediné školící pracoviště organizujeme kurzy přímo v obcích III. kategorie nebo v mikroregionech. Vozíme tak lektory za posluchači, což, jak jsme přesvědčeni, představuje pro chod úřadů značnou úlevu časovou i finanční. **Snímek číslo 3** ukazuje jedno takové školení vstupního vzdělávání v Kaplici pro začínající úředníky z Kaplice a okolních obecních úřadů.

Možná se ze začátku někdo zarazil, že i vstupní školení zakončujeme testem, ač není předepsán. Rozpaky však pominuly ve chvíli, kdy posluchači zjistili, že právě takto si mohou sami ověřit, co se naučili a vysílatelé poznali, že školení nebylo zbytečné. My si pak také jejich pomocí vytváříme zpětnou vazbu na naši práci i náměty pro její zkvalitnění.

Úředník veřejné správy nesmí být morous, naštvaný, že ho lidé obtěžují. Musí to být člověk tvůrčí a přes veškerou nutnost hlídat normy a zákony člověk vstřícný k potřebám těch, k jejichž potřebě a užitku je pro svou práci stvořen. Musí být vzdělaný, a k tomu i my svým dílkem chceme přispívat. Naše Centrum pro další vzdělávání IERS se tak stává centrem dění nejen vzdělávacího, ale i společenského.

Medailonky našich spolupracovníků

Emanuel Pecka, prof. PhDr., CSc.

Narozen 24.9.1932, Suché Vrbné, České Budějovice

Nyní působí na Institutu evropských a regionálních studií, o.p.s., prof. sociologie politiky na VŠE Praha, od r. 01 externě. Manželka Soňa (1937, roz. Suchanová učitelka). Děti Věra Handlová (1958, učitelka), Dagmar Schusterová (1960, učitelka). Rodiče Emanuel (1908-50 , kadeřník) a Růžena (1916-59 , kadeřnice). ST - FF UK, filozofie, historie, sociologie, Praha 55. Zájmy – sport. rybářství na pstruhových vodách. Krédo – Každá jednostrannost vede k absurditě. P – 55-59 SŠ prof., pedagog gymn.; 59-64 odb.asistent, PedF; 64-70 doc., Kat. sociologie VŠP; 70-80 věd.pracovník, Ústav pro filozofii a sociologii ČSAV; 90-prof. VŠE; 2001 – IERS, o.p.s. Ž- studijní pobyty a přednášky Francie, Belgie, NSR, Bulharsko, bývalé SSSR, Polsko, Rakousko. SPOL – politická nezávislost. D – knižně: Americká sociologie politiky a politiky; Věd.- technická revoluce a vzdělání; Základy sociologie politiky; Každodennost konce 60. let; Political Culture in Czech Republic; Sociologické aspekty pohybu sovětských vojsk v Čechách. Politická kultura v ČR (ved. autorského kolektivu). B – Československý biograf. slov. ČSAV 92 SA – Pujmanové 1553, 140 00 Praha 4

Dolista Josef, prof. Dr., Th.D., Ph.D.

Narozen 20.03.1954 v Praze.

V letech 1973-80 vystudoval Cyrilometodějskou bohosloveckou fakultu v Litoměřicích, pak pokračoval v postgraduálním studiu v Erfurtu (NDR), v Benediktbeuern (Německo) a v Římě. Od r. 1980 do konce roku 1998 působil v duchovní správě v Mělníku a v Jesenicích u Rakovníka, pak vyučoval na Teologické fakultě Jihočeské univerzity a nyní působí na Zdravotně sociální fakultě, kde je vedoucím oddělení vědy a výzkumu. Vyučuje teologii v Poznani (Polsko) a působí na Filozofickém ústavu Akademie věd ČR: V r. 1994 se habilitoval v Olomouci a v r. 1999 byl jmenován profesorem systematické teologie. Je členem Vědecké rady Univerzity Palackého v Olomouci a Jihočeské univerzity, je členem teologických společností. Od r. 2002 je odpovědným redaktorem časopisu „Kontakt“ na Zdravotně sociální fakultě JU a je členem dalších redakčních rad. Kromě teologie se zabývá dějinami filozofie. Současným jeho vědeckým zájmem je bioetika, ochrana lidského genomu a filozofická antropologie. Od r. 2002 se stal spolupracovníkem Institutu evropských regionálních studií.

P O Z V Á N K A

Ve dnech 5.-7.9.2003 se uskuteční II. Kongres českých politologů. Pořádá jej Česká společnost pro politické vědy a katedra humanitních věd Provozně – ekonomické fakulty České zemědělské univerzity v Praze. Koná se v Praze – Suchdole a k účasti na něm je možno se přihlásit na adrese:

Katedra politologie VŠE, V. Dvořáková, Nám. W.Churchilla 4, 130 67 Praha 3, nebo e-mail: polkongres@volny.cz
Podrobné informace najdete na webové stránce www.e-politika.cz

- mb -

P O Z V Á N K A

Institut evropských a regionálních studií, o.p.s.
 si Vás dovoluje pozvat
 k pracovnímu setkání o problematice
 „ Vstup ČR do Evropské unie a perspektivy
 přeshraniční spolupráce “

Dne 27. května 2003 od 14.00 hod.
**v zasedacím sále Magistrátu města České Budějovice, vchod
 č. 3, II. patro**

Program :

- **Úvodní slovo** - prof. PhDr. Emanuel Pecka, CSc., profesor politologie.
- **Vstup ČR do Evropské unie a perspektivy přeshraniční spolupráce** - doc. PhDr. Vladimír Prorok, CSc., místopředseda České společnosti pro politické vědy.
- **Nové směry řízení lidských zdrojů a globalizace** - doc. Ing. Růžena Krninská, CSc.
- **Diskuse**
Shrnutí diskuse – prof. Dr. Josef Dolista, Ph.D., Th.D.
- **Křest periodika IERS „ Věc veřejná “** **Dr. Milena Berová, vedoucí redaktorka**, prof. Ing. JUDr. Antonín Cyrner, CSc., Petr Soukup, šéfredaktor JčL, PhDr. Jiří Chum, časopis Veřejná správa, Jiří Janoušek, Avira ŽP, a.s.
Křest knihy „ Politologie “ autorů Aleše Lisý a Vladimíra Proroka, prof. PhDr. Emanuel Pecka, CSc., PhDr. Jan Stráský, ředitel Krajského úřadu – Jihočeský kraj
Křest knihy „ Řízení lidských zdrojů v dimenzi třetího tisíciletí “ autorky Růženy Krninské, prof. Dr. Josef Dolista, Ph.D., Th.D., Ing. Karel Štěpán, generální ředitel is:energy czech, a.s.
Křest knihy „ Než roztály ledy “ – „ Bevor das Eis auftaute “ autora Miroslava Dědiče, doc. PhDr. Karel Dvořák, CSc., Ing. Miroslav Hule, člen Pen klubu a obce Jihočeských spisovatelů, Michaela Podhrzská, HVB Bank Czech Republic, a.s.
- **Závěr**

Těšíme se na shledání
doc. PhDr. Karel Dvořák, CSc.
předseda správní rady

Institut evropských a regionálních studií,
 o.p.s., Žižkova 6, 370 01 České Budějovice,
 tel.: 386 350 125, fax.: 386 116 824
 e-mail: iers@cb.gin.cz, www.iers.cz